

Nepriklausoma LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Nr. 29-30(643-644) KAINA 15 ct.

MONTREAL, 1959 m. LIEPOS-JULY 15 d.

PRICE 15 ct. XIX METAI

Politinių įvykių savaitė

DERYBOS ZENEVOJE ATNAUJINAMOS NAUJŲ
MASKVOS GRASINIMŲ AKIVAIZDOJE

Herteris išvyko į Europą be vi čiu. — Kozlovas, pamatęs JA
V kiaulių farmą, pasakė: „Tai tikras kiaulių Soči kurortas...“

Liepos 13 d. Ženevoje atnau-
jos užsienių reikalų minis-
terijų derybos, pasibaigus ne-
sėkmingam laukimo laikotar-
piui. Derybos buvo pertrauk-
tos su tikslu, kad pertraukus
metu šalys galėtų išsiaiškinti
ir apčiuoti susitarimo kelius.

Gal kas nors paslaptįje ir
padaryta, bet tai, kas yra išėję
į viešumą, yra labai priestarin-
ga.

JAV sekr. Herteris, išvykda-
mas į Europą, pareiškė, kad
NĖRA RIMTŲ VILČIŲ SU
SITARTI, O NESUSITARUS
NEGALĖS ĮVYKTI IR VIR-
ŠONIŲ KONFERENCIJA.

Kai vykdamas į Europą Her-
teris užsuko į Kanados sostinę
pasitarti, tai šešių valandų pa-
sitavimo pasėkmėje yra pareiš-
kimas, kad Kanada palaiko 3
vakariečių nusistatymą.

Kitokios žinios ateina iš
Londono, nes Macmillanas de-
da didelių pastangų privesti
prie susitarimo Ženevoje ir
prie viršūnių konferencijos.

MACMILLANAS PADARĖ
NAUJUS SUSITARIMO PA-
SIŪLYMUS, SIEKIANČIUS
APJUNGTI VOKIETIJĄ.

Jo siūlymu, turėtų būti sudary-
ta bendra abiejų Vokietijų ap-

jungimo komisija, kurios suta-
rimus patvirtintų viršūnių kon-
ferencija.

Atrodė, kad Gromykos pasi-
sakymus galima aiškinti taip,
jog ir po 18 mėnesių Vakarai
nepraras savo teisių Berlyne.
Bet šiam pasisakymui ir to
kiam aiškinimui atsistojo sker-
sai kelio

HARRIMANO PATYRIMAI
PAS CHRUSČIOVĄ, KURIS
VAKARAMS GRASINA AT-
OMINĖMIS RAKETOMIS.

Chrusčiovas, akivaizdoje
Gromykos, Mikožano ir Kozlo-
vo, New Yorko gub. ir buvo
siam JAV atstovui Maskvoje
Harrimanui, pareiškė, kad Že-
nevoje liepos 13 d. Vakarų už-
sienių r. ministrai iš Gromy-
kos išgirs tuos pačius reikala-
vimus. Kalbėdamas apie Vokie-
tiją ir Berlyną, Chrusčiovas pa-
reiškė: „Jūsų tankai ims deg-
ti... Mūsų raketos skris auto-
matiškai!“ Pasikalbėjime daly-
vavusieji žodį „automatiškai“
pakartojo chorui.

Kaip Ženevoje deryboms pra-
sidedant, Chrusčiovas prisair-
tino prie derybų vietos ir iš Al-
banijos ėmė bauginti atomi-
niais ginklais, taip dabar, dery-
bos Nukelta į 10 puslapį.

Naujienos iš pasaulio sostinės

RAŠO NEPRIKLASOMOS LIETUVOS BENDRADARBIŠ
JAV KONGRESAS SKELBIA PAVERGTŲJŲ
SAVAITĘ

JAV parlamentas laikydama tikrai Rusijos paroda, apie ats-
sis principų, kuriais grindžia kiras „respublikas“ jokių be-
ma Amerikos užsienio politika, veik ženklų.

Iš anksto Lietuvos spaudos
skelbtoji reklama, kad į paro-
dą į New Yorką bus pasiųsta
daug Lietuvos dirbinių, ir kad
drauge bus pasiųsta Liet. me-
nininkų deleg., — pasirodė tik
ras blefas. Gal Lietuvos „valdo
vai“ ir norėjo padaryti, ką skel-
bė, bet... ką gi jie gali. Todėl
išėjo visiškai bliamažas. Jeigu
parodoje ir yra vienas kitas
daiktelis iš Lietuvos, tai čia vis-
kas rodoma, kai „didžiosios tē
vynės“ atsieikimai... Tokia yra
sovietinių „respublikų“ lais-
vė... — Komunistų valdomoje Ke-
raloje vyksta demonstracijos.
Komunistinė valdžia šaudo į
žmones. Jau daug užmuštų, su-
žeistų ir tūkstančiai sukištų į
kalėjimus.

— Vancouvery sustreikavo
27.000 miško darbininkų.
Kitas „NL“ nr. išeis VII.29.

PAVERGEJAS RODO YPATINGĄ ATKAKLUMĄ

Kai JAV Kongresas drąsina
pavergtuosius, tai pavergejas,
rodo ypatingą atkaklumą, ban-
dydamas visai numušti paver-
gtųjų viltis. Tą akivaizdžiai pa-
rodo New Yorke vykstanti Ru-
sijos paroda.

Mirus

A. A. JUOZUI NAVIKĖNUI,

Rosemounto šeštadieninės mokyklos vedėją
p. E. NAVIKĖNIENĘ, SŪNŲ RIMVIDĄ IR DUKTERĮ
p. G. KUDŽMIENĘ SU ŠEIMA
skausmo valandoje užjaučia
Montrealio lietuvių šeštadieninių
mokyklų Tėvų Komitetas.

Didžiai Gerbiama

p. E. NAVIKĖNIENĘ, SŪNŲ, p. G. KUDŽMIENĘ
IR GIMINĘS,
vyrui ir tėvui,

A. A. JUOZUI NAVIKĖNUI,
mirus, širdingai užjaučiame

O. A. Vileniškaiai.

Mirus visuomenininkui
JUOZUI NAVIKĖNUI,

likusiems liūdėsyje žmonai
E. NAVIKĖNIENEI, SŪNUI IR DUKRAI,
PP.KUDŽMŲ ŠEIMAI IR GIMINĖMS,
nuoširdžią užuojautą reiškia
E. ir J. Kardeliai.

Brangiam prieteliui,
Lietuvos kariuomenės kapit. .ui
A. A. JUOZUI NAVIKĖNUI

mirus, reiškiamę gilią užuojautą jo žmonai Elenai
Navikėnienei, dukrai Genei Kudžmienei,
sūnui Rimui ir giminėms.
Daukšų šeima.

JUOZUI NAVIKĖNUI

mirus p. ELENAI NAVIKĖNIENEI, sūnui,
p. p. G. ir V. Kudžmams ir jų giminėms,
reiškiamę gilią užuojautą.
J. J. H. Žmuidzinai.

A. A. JUOZUI NAVIKĖNUI

mirus, vėl skaudaus smūgio ištiktus, žmoną
p. E. NAVIKĖNIENĘ, SŪNŲ RIMUTĮ, DUKTERĮ
p. G. KUDŽMIENĘ SU ŠEIMA IR GIMINĘS,
jų nelaimėje užjaučia
Rimkevičių šeima.

A. A. JUOZUI NAVIKĖNUI

mirus,
p. NAVIKĖNIENEI
giliausią užuojautą reiškia
O. Č. Januškevičiai.

J. E. VYSKUPAS VINCENTAS BRIZGYS

viešėdamas Montrealyje maloniai sutiko pasidalinti savo
kelionių per visas lietuvių kolonijas Amerikos ir Aus-
tralijos kontinentuose išpūdžiais ir atsakyti į kitus lie-
tuvams rūpimus klausimus. Antrame šio NL numerio
puslapyje skaitykite pasikalbėjimą (5 ir 6 skiltys), už
kurį NL red. reiškia nuoširdžią Vyskupui padėką.

Mirus

A. A. JUOZUI NAVIKĖNUI,

mūsų mielą kolegę, mokytoją
E. NAVIKĖNIENĘ, SŪNŲ RIMVIDĄ, DUKTERĮ
p. KUDŽMIENĘ SU ŠEIMA IR GIMINĘS,
jų skausme, užjaučia
Montrealio lietuvių šeštadieninių mokyklų mokytojai.

Mirus visuomenininkui

JUOZUI NAVIKĖNUI,

likusiems liūdėsyje žmonai
E. NAVIKĖNIENEI, SŪNUI IR DUKRAI,
PP.KUDŽMŲ ŠEIMAI IR GIMINĖMS,
nuoširdžią užuojautą reiškia
Bulotų šeima.

Lietuvos kariuomenės kapitoniui

A. A. JUOZUI NAVIKĖNUI

mirus, reiškiamę gilią užuojautą jo žmonai Elenai
Navikėnienei, dukteriai Genei Kudžmienei,
sūnui Rimui ir giminėms.
Smilgevičių šeima.

A. A. JUOZUI NAVIKĖNUI

mirus, žmonai p. Elenai Navikėnienei sūnui Rimui ir
Kudžmų šeimai reiškiamę gilią užuojautą
J. Adomonis su šeima.

Mielą Genutę ir p. Navikėniene, jų mielam tėveliui ir vyrui
JUOZUI NAVIKĖNUI

staigiai mirus, giliai užjaučia ir kartu liūdi

Zemlickienė ir Gerhardai.

A. A. KAPITONUI JUOZUI NAVIKĖNUI

mirus, mielą ponį E. Navikėniene, sūnelį Rimutį, dukrę
rele Kudžmiene ir jos šeimą šioje didžiojo skausmo ir
liūdėsio valandoje nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.
Kibirkščiai ir Vilgaliai.

Didžiai Gerbiama

A. A. JUOZUI NAVIKĖNUI,

mirus, žmonai, artimiesiems ir giminėms reiškiamę giliau-
są užuojautą
M. J. Adomaičiai.

A. A. JUOZUI NAVIKĖNUI

mirus, gilaus liūdėsio prislėgtą žmoną Eleną, sūnų Rimutį
ir pp. G. V. Kudžmus, nuoširdžiai užjaučia
V. A. Daugelavičiai.

PONIAI ELENAI NAVIKĖNIENEI
IR V. KUDŽMŲ ŠEIMAI,

mylimam vyrui, tėvui ir uošviui

A. A. JUOZUI NAVIKĖNUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia
Julija ir Petras Žukauskai.

Lietuvos Savanoriui - Kūrėjui Kapitonui

JUOZUI NAVIKĖNUI

netikėtai mirus, likusiems liūdesy

P. ELENAI NAVIKĖNIENEI,
VAIKAMS IR GIMINĖMS

nuoširdžią užuojautą reiškia

Lietuvos Kūrėjų - Savanorių
S-gos Montrealio Skyrius.

Nepriklausomos Lietuvos Kūrėjui - Savanoriui

A. A. JUOZUI NAVIKĖNUI

mirus, p. Navikėnienei, artimiesiems ir giminėms,
reiškia užuojautą

Lietuvių Veteranų Sąjunga „Ramovė“.

Mirus

JUOZUI NAVIKĖNUI,

skautą Rimą Navikėną, ir jo mamytę, paukštynes Ramunę
ir Dalią Kudžmaites ir jų tėvelius
giliai užjaučia ir kartu liūdi
Montrealio Skautų ir Skautų Tuntai.

Mūsų mieliems ir brangiems giminaičiams,

E. NAVIKĖNIENEI, DUKRAI G. KUDŽMIENEI
SŪNUI RIMUČIUI IR GIMINĖMS,
netekusiems brangaus vyro, tėvo ir mielo giminaičio,

JUOZO NAVIKĖNO,

reiškiamę nuoširdžiausią užuojautą ir patys drauge liūdime.
Augustino Kudžmos šeima.

Buvusiai K. L. Katalikių Moterų Draugijos
Montrealio Skyriaus Pirmininkei,

PONIAI E. NAVIKĖNIENEI IR JOS ŠEIMAI,
vyrui ir tėvui,

A. A. JUOZUI NAVIKĖNUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia

K. L. Katalikių Moterų Dr-jos Montrealio Skyrius.

Nepriklausomybės kovų draugui, savanoriui - kūrėjui,
kapitonui

JUOZUI NAVIKĖNUI

mirus,

p. NAVIKĖNIENEI, SŪNUI, DUKRAI ir GIMINĖMS
nuoširdžią užuojautą reiškia

V. ir J. Viliušiai.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

Authorized as

second class mail, Post Office Department, Ottawa

LEIDŽIA KANADOS LIETUVIŲ CENTRO TARYBA IR
SPAUDOS BENDROVĖ „NEPRIKLAUSOMA LIETUVA“.

Redaktorius Jonas Kardelis.

Domic 6-6220

7722 George Str., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada.

Prenumerata metams: Yearly Subscription Rates:

Kanadoje	\$ 5.00	Canada	\$ 5.00
Amerika ir P. Amerika \$ 5.50		America & S. America ..	\$ 5.50
Visur kitur	\$ 6.00	Other Countries	\$ 6.00

Adresų pakeitimas 25 ct. (su prenumerata arba sm. pašto ž.)

Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitarimą, gauna nuolaidų.

Nežinomas didvyris

Mes ir himne giedame ir raš dien reikiama „puošia“ daug tuose dažnai prisimename Lietuvos Himno žodžius: „Tu didvyrių žemė“.

Su tokiu prisiminimu tuojau kyla ir klausimas: kur gi tie didvyriai ir kas jie? Ar tikrai Lietuva didvyrių žemė? Ar tai ne Himno autoriaus svajonė, kad Lietuva būtų didvyrių žemė? Gal tai tikrai paskata lietuviams, kad jie ryžtųsi didvyriškiems žygiams?

Ir kai ateina liepos 15 diena, daug prasmingesnis tampa toks pasakymas, nes 1933 metų liepos 15 dieną iš New Yorko ryžosi tikrai anuomet didvyriškam žygiui du lietuviai Darius ir Girėnas, Lietuvos garbei ir pasididžiavimui per skristi anuomet dar labai ne lengvai perskrendamą Atlanto vandenyną ir be nusileidimo iš New Yorko pasiekti Lietuvą. Anuomet tai buvo dar tikrai didvyriškas žygis.

26 metai žmonijai atnešė milžiniškų mokslo ir technikos laimėjimų. Šiandien jokia problema nuskristi per Atlantą, nes tai atliekama per kelias tikrai valandas.

Tačiau, ketvirtis amžiaus, žmonijai davęs didžiulį mokslo ir technikos atsitikimą, — ar jis yra davęs ir palyginamųjų atsitikimų dvasinėje srityje — moralės, gėrio ir grožio srityje? Ar šiose srityse yra didvyriškų žygių ir ar yra didvyrių?

Galima tvirtai teigti: yra! Deja, žmonės daugiau paste bi visokių piktadarių, viso kius smurtininkus, visokių galvažudžių, kurių galerija išsirikiuoja visų baisumų ir siaubo spalvingumu. Stalinas, Hitleris, Musolinis ir kruvinieji jų padėjėjai ir jų mokiniai. Unikumai. Nepamėgdžiojami. Ir ne gėrio, grožio ir tiesos nesėdėjams, bet šiems kruviniesiems „didvyriams“ dar gyviems jau statomi paminklai. Visokių piktadarių balvonai šian

Gerbiamosioms

p. A. BILEVIČIENEI ir p. MILDUTEI,

vyriui ir tėveliui,

JONUI BILEVIČIUI,

mirus, reiškiamo gilia užuojauta.

M. J. Adomaičiai.

STUDENTAI: Gyvenimas ir Veikla

AKADEMIKŲ SKAUTŲ STOVYKLA

Jau devinti metai kai liepos konkurse dalyvavo apie 30 jau ilgame savaitgalyje į metinę stovyklą susirenka akademikų skautai. Ir šiemet Hudson Ohio parke, netoli Clevelando stovyklavo per 140 Akademikų Skautų Sąjūdžio narių. Tai buvo geriausias ligšiol buvusių, kas rodo ASS progresyvių plėtimąsi, didėjančią itaką studentų gyvenime, epač šiais metais laimėjus JAV liet. stud. s-gos rinkimus. Tik sąjūdžiui neturint užnugario, daugumoje partinėje mūsų spaudoje, apie jo veiklą stengiamasi nutilėti.

SĖKMINGAS LITERATŲ ROS KONRSAS

Akademikų Skautų Sąjūdžio paskelbtame literatūros mikus skautus ir ateitininkus

NAUJASIS KANADOS UŽ SIENIŲ REIKALŲ MINISTERIS

Kanados federalinis ministras kabinetas paskirtas užsienio reikalų ministru Howard Charles Green. Po karjeros diplomato, kokių buvo Mr. Pearson, po švietėjo, kokių buvo Dr. Smith, dabar parlamentaras perima šias sunkias ir labai atsakingas pareigas — Kanados užsienio reikalų tvarkymą.

Howard Green gimė prieš 64 metus Kaslo vietovėje, Britų Kolumbijoje. Jaunystėje jis atvyko į Torontą studijuoti teisių, bet studijos buvo pertrauktos keturiems metams Pirmojo Pasaulinio Karo metu, kai jis buvo aktyvioje karo lauko tarnyboje, kur išsitaravo kaip pito no laipsnį pėstininkų dalinyje.

Po karo jis grįžo į Britų Kolumbiją, kur vedė ir įsteigė ten teisinę įstaigą, pavadintą Collins and Green.

Po to, įsitaukė į teisininko darbą, kuriam pašaukimą turėjo nuo pat jaunystės. Tiesą sakant, su jo šeima yra surišta ne tik teisininkystė, bet ir politika. Vienas iš jo dėdžių buvo Hon. R. F. Green, kuris buvo Britų Kolumbijos parlamento narys, vėliau provincijos ministras kabinete narys iki tol, kol buvo paskirtas į federalinį Senatą.

Federaliniuose rinkimuose 1935 Howard Green buvo išrinktas kaip konservatorių atstovas nuo Vancouver - South apylinkės. Šią vietą jis turėjo be pertraukos jau 24 metus.

Per ištisus 22 liberalų valdymo metus Howard Green buvo vienas iš smarkiausių opozicijos narių. Plačiai išsilavinęs jis ne kartą pasisakė klausimais iš įvairių sričių; bet jo megiamiausios sritys buvo kariniai reikalai, karo veteranų reikalai ir užsienio reikalai. Užsienio politikos srityje jis ypač pasižymėjo kritikuodamas St. Laurence vyriausybę už jos laikymąsi Suez krizės metu 1956 metais. Gali būti skirtinga nuomonė apie tai, ar Kanada buvo teisinga ar klaidinga, kai kartu su Jungtinėmis Valstybėmis spaudė Didžiąją Britaniją pasitraukti iš Suez, bet Howard Green tuo metu pasi

NAUJA LIETUVIŲ DANTŲ GYDYTOJA

žinomo visuomenininko Aug. Kuolo dukte Angelė Kuo liatė su pasižymėjimu šiemet baigė Toronto universiteto odontologijos fakultetą, gavo DDS (Doctor of Dental Surgery) laipsnį. Kaip pasižymėjusi moksle, ji buvo priimta į Dantų Gydytojų garbės draugiją (Honorary Dental Society) Omivron Kappa Ypsilon, kurią kasmet būna priimami tik 3—4 pasižymėjusi moksle.

Profesorius, įteikdamas pažymėjimą ir aukso medalį, pažymėjo, kad Angelė Kuolaitė yra pirmoji moteris nuo 1914 metų priimta į tą draugiją, kada ta draugija buvo įsteigta.

Angelė, be pažangos moksle, buvo ir aktyvi visuomeninė veikloje, ypač akademikų skautų ir tautinių šokių ilgą metą dalyvė. Dr. Angelė, kaip diplomuota dantų gydytoja ir savistoviai dirbdama garsaus dantų gydytojo dr. E. S. White kabinete, esančiame rytiniame Toronte, 395a Donlands Ave. (pasiekiamas tel. HO 5-6674) visada ir dabar randa laiko visuomeniniam darbe.

Jos jaunėsioji sesutė Liudytė, taip pat aktyvi skautė ir tautinių šokių šokėja, studijuoja mediciną Toronto universitete ir sėkmingai perėjo į trečią kursą.

Džiugu tėvams ir garbė lietuvių visuomenei turint tokias šaunias asmenybes, kurios kečia lietuvių vardą.

Naujai daktarei linkime geriausios sėkmės garbingai įgytoje profesijoje ir bendrai gyvenime.

žymėjo kaip aiškaus galvoji mo žmogus, mokąs savo nuo monę pagrįsti.

Kai konservatoriai atėjo į valdžią 1957, H. Green buvo pakviestas Viešųjų Darbų Ministrui ir Partijos vadu parlamente. Jis pavadavo min. p. k. Mr. Diefenbaker, kai šis būdavo išvykęs iš krašto.

Gerh. Howard Green yra su savo kraštu suaugęs politikas. (C. S.).

Ką rašo kiti

DAUGELIO MŪSŲ PAČIŲ KULTŪRINIS VEIDAS IR MŪSŲ TAUTINIS SUSIPRATIMAS

Stepas Zobarskas išleido anglų kalba lietuvių pasakas. Lei dinya turi didžiulį pasisekimą. Jis paplito visame angli kalbą naudojančiame pasaulyje. Pirmoji laida jau išpirkta ir dabar išleista antroji laida. St. Zobarskas dabar paruošė anglų kalba lietuvių novelių knygą, angliškai „Outstanding Lithuanian Stories“, kuri taip pat, žinoma, turės pasisekimą. Bet pagrindinis sunkumas paleisti knygą į pasaulį yra finansinis. Apie tai St. Zobarskas taip pasakoja:

— Piningo aš pats nespėjau Amerikoje susikrauti, o surasti mecenatų mūsų jau gerokai praturtėjusio Amerikos lietuvių visuomenėje labai sunku. Gi išleisti knygą be finansinės paramos neįmanoma, nes ame

ir vienas santarietis. Sąjungos vadovybė tarp kitų projektų numato sudaryti artimesnius nei ligšiol ryšius ir su Kanados studentais.

J. E. Vyskupo V. Brizgio pasisakymai

PASIKALBĖJIMAS SU J. E. VYSKUPU V. BRIZGIU

1. Jūsų Ekscelencijai teko aplankyti lietuvių telkinius viename žemės rutulyje, — kaip Jūs galėtumėt aptarti jų dvasinę, moralinę, tautinę būseną?

— Bendras vaizdas neblogas. Tokių lietuvių, kurie ne norėtų būti gerais lietuviais, aš nesutinku. Išgyvenimai ir patyrimai paragina daugelį ir lietuvių religiją ir moralę vertinti dar daugiau, negu praeityje. Tiesa tačiau, kad jau 20 metų trunkanti visos Europos tragedija daugelyje ir lietuvių paliko didelę spragą visokią, tad ir religinio išsilavinimo atžvilgiu. Ne visi pakankamai pasistengė tą spragą užpildyti. Sunkiame gyvenimo kelyje ir netikiosiose aplinkybėse taip pat ne vienas suklupo moraliai, tačiau galiu viešai tvirtinti, kad ir jų tarpe nerandu blogos valios, o visur randu norą ir pastangas klaidą pataisyti. Yra lietuvių, ypatingai mažose grupėse, alkstančių tautiškai, negaudami ko šaukiasi kultūringo žmogaus siela. To kiose vietose patriotai patitškai turi permažai galimybių reikšti.

Drįsiu pareikšti vieną, bendrą, visų kraštų mūsų tremtiniams mano išpuolį. Pasirinkdami gyvenamas vietas, tėvai ne visi parodė pakankamo siurūpinimo savo vaikais: nepaisė, ar jų vaikai turės lietuvišką draugystę, ar teks maišytis vien kitataučių tarpe.

2. Jeigu ta būseną įvairiose lietuvių kolonijose yra savaiminga arba skirtinga, tai kuo viena kolonija skiriasi nuo kitų?

— Labai būdingų skirtumų neradau.

3. Kur, Jums atrodo, būseną yra geriausia ir būtent kuo?

— Geriausia yra Kanadoje dėl kelių priežasčių. Viena — patenkinamai pavyko L. B. organizavimas. Antra — lengvai pasiekiamas turtingiausias laisvojo pasaulio lietuvių šaltinis Amerika. Trečia — Kanada Katalikų hierarchija tiems tiems parodė palankaus dėmesio daugiau, negu kuris nors kitas kraštas.

4. Ar Australijos lietuviai, kuriuos Ekscelencija lankėte paskutiniu laiku, neseniai, kaip toliausiai fiziškai nutolę, ar kuo nors skiriasi nuo kitų lietuvių telkinių?

— Australijos lietuvių tarpe radau daug labai gražių reiškių. Tą pat galiu pasakyti ir apie naująją Zelandiją. Reikia tačiau, kad Amerikos ir Kanados lietuviai rodytų daugiau iniciatyvos palaikyti su jais ryšius. Lig šiol tie ryšiai per silpni.

5. Kaip atrodo įvairiose lietuvių kolonijose Bendruomenės, kaip pasaulinio lietuvių junginio, reikalai?

— Jeigu visame pasaulyje Lietuvių Bendruomenę pasta tyti taip, kad Kanadoje, Aust

6. Kaip, Jums atrodo, geriausia galima būtų taisyti Jungtinių Amerikos Valstybių Bendruomenės reikalus, dabar esančius gana sunkioje padėtyje?

— Į šį klausimą atsakyti ke liais žodžiais yra nelengva. Aš tačiau nuoširdžiai tikiu, kad reikalą galima gerai sutvarkyti, kad nėra iliuzija ne mano vieno mintyse esą į tai konkre tius keliai. Amerikoje lietuvių bū yra gyva, stipri, aktyvi. Reikia tik formos, kaip prie to vi so prieiti su Lietuvių Bendruomenės vardu. Pačios idėjos supratimo ir jai pritarimo Amerikos lietuvių visuomenėje ne trūksta.

7. Spėju, kad Ekscelencija turite žinių apie okupuotosios Lietuvos Bažnytinę, religinę būseną, — ar ji nors apytikriai, nors forma, kuo nors pri mena būseną, galima laisvės sąlygose?

— Lietuvoje iš Bažnyčios ir bendrai religinės būsenos yra likę gyvos šaknys, kaipur dar gyvų ir matomų šakų. Medis — forma persekiojimų yra labai sužalotas. Persekiojimai ir griovimas vyksta toliau.

8. Ar po Lenkijos Kardinalo žygių Vatikane nenumatomos galimybės, kad Lietuvai būtų paskirtas Lietuvos bažnytinės provincijos dvasinis vadovas — arkivyskupas, kardinolas?

— Yra klaida manyti, kad Lenkijos kardinolo lankymasis Romoje turi kokios nors reikšmės Lietuvos Bažnyčiai Provincijai.

9. Ar prieš kiek laiko įšventintieji nauji Lietuvos vyskupai iš okupantinės valdžios ne susilaukė, ta proga, spaudimo ir persekiojimų?

— Prieš kelis metus pašvęsti vyskupai P. Maželis ir J. Steponavičius neturi laisvės savo pareigas eiti taip, kaip juodu norėtų ir privaletu. Juodu yra terorizuojami tokiomis primonėmis, kaip pav. pernai vyskupo J. Steponavičiaus išmetimas iš buto. Nors bažnyčia paskelbta atskirta nuo valstybės, tačiau Kulto Ministeris visur kišasi į vyskupų veiklą ir jų pareigų vykdymą.

Jaunas vyskupas V. Slatkevičius buvo areštuotas tuo po įšventinimo, yra ištremime ir arešte ir dabar jam neleidžiama palaikyti jokių ryšių nei su savo viršininku, nei su diezeija. Tuo labiau jam neleidžiama eiti savo pareigų.

10. Kiti Tamstos pasisakymai, patarimai, linkėjimai lietuviams ir specialiai Kanados lietuviams?

— Kanados ir Amerikos lietuviams linkiu solidarai jaus ti ir prisiimti atsakomybę už viso pasaulio lietuvių deramą išsilaikymą.

J. K.

KUR

GERIAUSIAI PAILSĖTI

PER ATOSTOGAS?

Garsiam CAPE COD OSTERVILLE Mass USA kurorte

prie atviro Atlanto Long Beach plažo pušų pavėsy,
gražioje lietuviškoje vasarvietės viloje

„AUDRONĖ“

87 East Bay Rd Osterville Cape Cod Mass.

Tel. GA 8-2748

- Ištaiginga vila, erdvūs kambariai
- Gražus privatus 2 akrų pušynas-parkas
- Šiltos Golfstomo srovės atviro jūros plažas vos 5 min. pėsčiom.
- Rami aplinkuma, daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Geras lietuviškas maistas ir malonus patarnavimas.

Lietuviai savininkai visus maloniai kviečia atvykti.

Kreiptis: Dr. Jansonas c-o villa „Audronė“

87 East Bay Rd. Osterville, Cape Cod Mass USA

Tel. GA 8-2748

Pasakoja ypatingas NKVD valdininkas

DALYVAVĘS LIETUVOS IR LENKIJOS OKUPACIJOJE IR SOVIETINĖS VALDŽIOS ĮVEDIME

Kaip anksčiau buvo pranešta, Lenkijos ir Lietuvos okupacijoje dalyvavęs Rusijos saugumo — NKVD — ypatingas valdininkas, vėliau pasitraukęs į Vakarų, yra parašęs atsiminimus apie okupaciją. Jam nepavykus atsistatydinti iš Lietuvos, tie atsiminimai priimami pats. Kada gi jie yra verti dėmesio, tai NL juos ir atspausdina.

NARKOMO ĮSAKYMAS

1939 metų rugsėjo 15 d., NKVD vadovaujantiųjų viršininko pasitobulinimo kursų viršininkas, valstybinio saugumo majoras Aksekovas, išaukė 20 kursų klausytojų, jų skaičiuje ir mane. Jis trumpai, be kokių nors platesnių aiškinimų, įsakė: „Tuč tuojau vykti į SSSR vidaus reikalų narkomata“ (liaudies komisariatą).

Prie kursų durų buvo parduotas autobusas. Mes tyliai susėdome į jį ir per 10 minučių nuvykome į Dzeržinskio vardo aikštę, Maskvoje. Nuotaika buvo prisilėgta, nes teki „pasikalbėjimai“, o ypač pas narkomą (narodnyj komissar — liaudies komisaras) nieko linksmo nežadėjo. Įėjant mums į narkomata mus pasitiko Kursų viršininkas ir kažkoks NKVD (viadaus reikalų komisariatą) karininkas. Leidimų įeiti mums nedavė. Kursų viršininkas pats mus suskaičiavo ir visi mes su viršininku NKVD karininku buvome nuvesti į puikų salę. Tuojau atėjo SSSR narkomo pavaduotojas, valstybės saugumo komisaras. Pavardė jo prasidėjo raide D, bet aš ją užmiršau. Įsakymo forma, zamnarkomo (komisaro pavaduotojas) mums šitaip įsakė:

— Ryt, 8 valandą ryto, greituoju traukiniu jūs išvyksite į Bieloriją. Ten jūs pereisite į BSSR NKVD ir CK KP (Biolorusijos žvalgybos ir kompartijos centro komiteto zinion)

ypatingai svarbią SSSR vyriausybės ir mūsų narkomato uždavinį išpildyti. Priimenu, kad tikslai nuo jūsų priklauso šio svarbaus uždavinio išpildymas, kuris yra mums pavestas partijos ir vyriausybės. Jus atrinkti kaip geriausius kursų klausytojai. Dabar jūs praktikoje turite parodyti maksimum ryžto ir sumanumo. Aš esu tikras, kad milijonai sovietinių partiotų noretų turėti tokį pasitikėjimą partijos ir sovietinės vyriausybės, ir net neatsižūrėdami į sunkumus, rizikuodami gyvybe, džiaugsmingai mums šio vyriausybės uždavinio.

Ir nepasakęs, koks gi yra tas uždavinys, zamnarkomo pradėjo kiekvieną mūsų klausinėti apie jo darbą NKVD sistemoje. Klausimų buvo nedaug: Kiek metų dirbate? Kokį darbą? Ar turite vyriausybės atžymėjimų? Kokias svetimas kalbas mokate? Paaiškėjo, kad zamnarkomui ypač svarbu buvo žinoti apie vokiečių ir lenkų kalbų mokėjimą. Po to zamnarkomo pareiškė:

— Kol kas aš jums nieko papasakoti negaliu, bet liaudies komisaras pavedė man jus užtikrinti, kad tie, kurie sąžiningai išpildys jiems pavestą uždavinį, sovietinės valdžios bus atlyginti pagal užsitarnavimą.

Užbaigai zamnarkomo mus paklausė:

— Ar aš galiu jums pasitikėti ir liaudies komisarus prašyti, kad vyriausybės pavedi mus bus puikiai išpildyti?

— Taip, žinoma, — atsakė man mes chorui.

Be mūsų, — pasitobulinimo kursų klausytojų, — salėje buvo dar apie dešimt asmenų. Du iš jų buvo NKVD uniformoje, kiti civiliai pasirėdę. Šių asmenų vėliau aš niekur nesutikau, ir kas jie buvo, nežinau.

Sugrįžę į Kursus, mes, kaip buvo primta „organų“ tvarkoje, įsakymo nesvarstėme ir net nebandėme spėlioti, koks tas

uždavinys gali būti. Bet, esu tikras, kad kiekvienas mūsų, žinodamas iš laikraščių apie vokiečių kariuomenės pasistūmėjimus Lenkijoje, mūsų uždavinį siejo su kokių nors dalyvavimu kare.

KARAS

Sekamos dienos rytą mes atsisveikinome su Maskva. Traukinyje beveik visiškai nebuvo civilių. Visi vagonai buvo pripildyti NKVD ir Raudonojais kariuomenė.

Rugsėjo 17 dienos ankstyvą rytą mes atvykome į Minską, ir ten mes sužinojome, kad tą rytą Raudonoji armija peržengė Lenkijos sieną, ir beveik be mūsų žygiuoja Vakariniame Ukrainoje ir Bielorijoje, „išlaisvinama“ to paties kraujo biolius ir seseris iš Lenkijos ponų“, kaip vėliau buvo rašoma laikraščiuose.

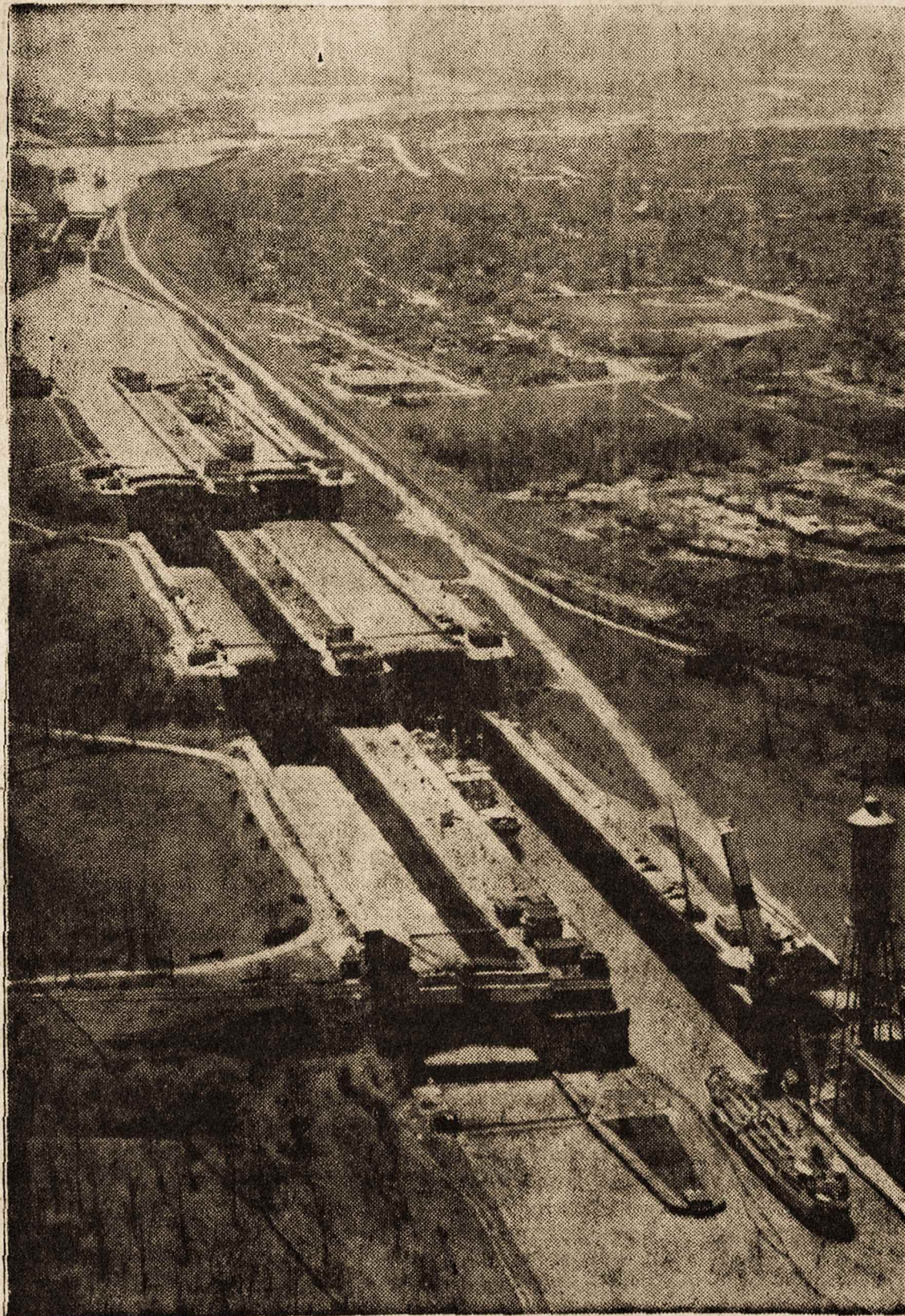
PASITARIMAS

Mūsų Kursų klausytojų grupė ir 10 asmenų prie mūsų prijungtų SSSR NKVD, atvykus mums į BSSR NKVD, buvo dar papildyta 15—20 NKVD bendradarbių, atvykusių iš kitų SSSR miestų. Be to BSSR NKVD pridėjo dar 15 asmenų savųjų ir paties, kad 9 val. mes visi turime susirinkti pasitarti.

Susirinkome Bielorijos komunistų partijos centro komitete, ir lygiai 9 val. prasidėjo pasitarimas. Pirmuoju kreipėsi į mus Bielorijos komunistų partijos sekretorius Ponomarev. Tikslai iš jo sužinojome apie vyriausybės uždavinį: dalyvauti „buvusios“ Lenkijos teritorijoje sovietinės valdžios sukūrimu. 1939 metų rugsėjo

17 dieną, 9 val. ryto, tik kelios valandos praėjus po to, kai Raudonoji armija peržengė Lenkijos sieną, Ponomarev jau laikė, kad Lenkijos vardu valstybės pasaulyje jau nėra.

Sienoje kabejusiame dideliame žemėlapyje Ponomarev mums nurodė sritis, kurios turi būti teikti Rusijai. Tuo būdu Ponomarev pademonstravo Lenkijos padalinimą tarp Rusijos ir Vokietijos.

Šv. Lauryno jūrų kelio šilumų sistema, kurios pagalba pakeičiami laivai. Tai yra didelė ir brangiai kaštuojanti įrengimų sistema. Čia yra 1 jos dalis.

J. PAUTIENIUS

PONIOS PORTRETAS

UŽDAVINYS

Po Ponomarevo į mus kreipėsi SSSR vidaus reikalų narkomo kadru viršininko pavaduotojas Zamotajev. Jis mus įspėjo, kad mes nieko neužsiimime ir viską atsimintume be užrašų. Uždaviniai buvo šie:

1. Tuojau, kai tikslai Raudonoji armija „išlaisvins“ kokį nors miestą ar kitą kokią gyvenvietę, mūsų grupė tuojau turi nustatyti reikalingą tvarką. Būtent:

a) Suorganizuoti palikto turto apsaugą. Šiuo tikslu, be to, kad mes turime pasinaudoti mūsų žinion pavestais NKVD dainiais, bet ir iš vietinių gyventojų suorganizuoti „darbininkų gvardiją“.

b) Neleisti vietos gyventojams apsigyventi, ypač lenkams ir todėl uždrausti bet kokius susirinkimus, mitingus ir tt. (Matyt, NKVD jau iš anksto atspėjo, su kokiomis „gėlėmis“ pasitiks mus — „išlaisvintojus“ — Lenkijos piliečiai).

c) Tuojau perimti savo žinion policijos, žandarmerijos, valdžios, miestų ir savivaldybės įstaigas ir žmones. Visus dokumentus, ypač politinius, saugoti.

d) Uždrausti žmonių judėjimą, ypač nakties metu. Tiksliai nustatyti gyventojams valandas, kada jie gali judėti.

e) Iš gyventojų atimti visus ginklus.

2. Visomis jėgomis padėti organams įvesti sovietinę santvarką, prisilankant valdžios ir partijos nurodymų.

3. Visą savo darbą derinti su Raudonosios armijos Ypatingojo NKVD skyriaus veikla ir uždaviniais.

D. b. (Toliau seks apie Maladešną, Vilnių ir tt.).

● Pradėtas leisti Lietuvoje žurnalas „Mūsų sodai“. Jame rašoma apie sodininkystę, bitininkystę, daržininkystę, žuvininkystę ir pan.

● Išėjo gausiai iliustruotas leidinys „Knygos apie Lietuvą“. Jame pasakojama apie knygas, kuriose aprašomos įvairios Lietuvos vietovės ir jų grožis.

● Guno opera „Faustas“ lietuvių scenoje eina jau 37 metai, atlikta daugiau kaip 400 kartų.

PRAGIEDRULIAI ir ŠEŠĖLIAI...

KULTŪRINIO GYVENIMO KOMENTARAI

Iš praėjusiais metais išleistų jų knygų tarpo norėtusi išskirti tris poezijos knygas: Kazio Bradūno „Morenų ugnis“, Alfonso Nykos-Niliūno „Balandžio vigilija“ ir Stasio Santvaro „Atidarus langas“.

Palyginus tik šias tris knygas su visom išleistom praeitais metais Lietuvoje, labai aišku, kad mūsų poezijos tradicija daug stipriau atstovaujama išeivijoje. Lietuvis poetas savo žemėje vertiamas būti garsiakalbiu. Partijos ir partvergtųjų. Ir tematiškai ir formaliai Lietuvoje spausdinamoji poezija tebera lėkštas ir silpnakraujis sekimas Aisčio, Brazdžio, Nerio ir Miškinio geriausiu atveju, — o blogiausiu atveju atveju, Majakovskio ir kitų „valdiškos“ poezijos atstovų...

Už Kazio Bradūno eilių knygą „Morenų ugnis“ paskirta Lietuvių Rašytojų draugijos premija. Ją paskyrė jūry komisija. Nebe visuotinis draugijos narių plebiscitas. Ir, štai, kurioziskas dalykas — jūry komisijos balsavime ligūravo trys jaunųjų rašytojų knygos: Bradūno, Niliūno ir Ostrausko (Kantarėlė).

Atviras klausimas gynusie ms visuotinio balsavimo technika: Ar būtų bent vienas šių jaunųjų autorių turėjęs galimybę patekti į finalą, balsuojant senuoju „demokratišku“ būdu?

Visdėto literatūros vertinimas nėra įmanomas tikybės mastu. Siemet pirmą kartą toji premija atiteko jaunam autoriui!

Alfonso Nykos-Niliūno poezija daugeliu laikoma nesuaprantama. Tačiau ar daug šian dien yra mūsųose žmonių, kurie iš viso (betkokią) poeziją skaito? Poezija tapo tarytum tik išrinktųjų lektūra. O kaip neseniai didžiūtoasi, kad Lietuva esanti poetų tauta? Bet poetai be tautos vargiai išsi laikys. Išmirus poetams koks laikys žodis, ir tauta, našlaičiai. Dar daugiau — žmonės, kurie neskaito (arba nebeskaito)

to) poezijos taps kasdienybės vergais, pusiau žmonėmis, nes pasilaidos materijos ir dulketos nykumos rutinoje, užmiršę apie kitą (svajonės ir ilgesio, troškimų ir pasakos) pasaulį, žmogaus dvasios sferą, dažnai gyvenę ir tikresnę už taip vadinamą — realų gyvenimą... Tautos didžia dalim išsakė savo sielos tautą per poeto žodį. Argi tokio turto nebėra benamio širdyje?

Stasys Santvaras išleido savo rinktinę eilių knygą. Joje sudėta visa reikšmingoji jo kūryba — įdomus rinkinys, ryškiai charakterizuojantis šio rašytojo ir šilto poeto vystymąsi ir etapus. Santvaro indelis mūsų poezijon vertas dėmesio. Ne vien tik istorine prasme.

„Literatūros Lankų“ pasilaidos numeris (aštuntasis) atspausdinta literatūrinė anketa susilaukė įvairių komentarų. Kritikai dažnai pamirša, kad redakcija nėra teisėjų kolegija. Anketos atsakymai pasiima atsakomybę už savo pareiškimus, todėl žurnalas lieka — šiuo atveju — bešališka tribūna. Laisvė dažnai yra dviasmenis peilis...

Šį rudenį „LL“ pasirodys, spausdinami jau JAV-se, rinks kiek pajavirės ir pats žurnalas pobūdis bus prapiestas. Vieno tačiau „LL“ dar nėra — daugiau skaitytojų, kurie garantuotų gyvybę vieninteliame mūsų literatūros žurnalui.

Henrikas Nagys.

MOKSLEIVIAI „ISDIRBIO NORMAS“ ĮVYKDO 150%.

pranešė Švietimo ministerijos Mokyklų skriaus viršininkas per Vilniaus radiją, kad (pastatydamas pavyzdį) P. nevėžio linų kombinatė dirbanti moksleiviai. Jau ir iki šiol vasaros gamybinėje praktikoje dalyvavę apie 40.000 moksleivių. Ateityje bus žymiai daugiau, nes „gamybinė praktika“ dabar jau apima visus vyresnius mokinius. „Gamybinė praktika“ dabar bus Nukelta į 8-ąją psl.

Mosklo - Technikos naujienos

NAUJAI ISRASTA SPALVOTA TELEVIZIJA

Spalvotosios televizijos probos lemos sunkumas glūdi tame, kad buvo manoma, jog spalvotai televizijai reikia kitų aparatų, arba, kaip Amerikos televizijos specialistai buvo nusta- tę, prie paprastų televizorių reikia pridėti papildomi aparatai, kurie perduotų spalvas.

Bet televizija, palyginti, yra labai jauna sritis ir neviskas joje dar išsiaiškinta. Dar atrandama naujų dalykų, kurie sa- vaine kuria naujus ir teoriskai pagrindžiamus klausimų išaiš- kinimus. Pasirodė, kad ir pa- rastu aparatu galima priimti spalvotą televiziją.

Vienas inžinierius, klausimą svarstydamas teoriškai ir savo teoriją tikrindamas praktikoje, gavo nuostabių rezultatus. Jis nustatė, kad keičiant ryškumo kontrastus tam tikru ritmu su sidaro spalviniai efektai. Žiū- rint to, kokių greičių keičia- mi juoda-balta spalvų impul- sai, yra gaunamos kitos spal- vos. Taigi, keičiant teevizijo- je juoda-balta spalvų kontras- tų ritmą, galima paprastu tele- vizijos siųstuvu siųsti spalvo- tus vaizdus, kuriuos lygiai ga- li priimti paprastas televizijos priimtuvas.

Šis atradimas dabar aiškina- mas ir vystomas ir todėl netru- kus, reikia laukti, susilauksi- me spalvinę televiziją, kurią galėsime priimti paprastais te- levizijos aparatais, nei jų keis- dami, nei jiems pridūdami pa- pildomų dalių.

SMĖLYS DAINUOJA

Žmonės, kuriems yra tekę keliauti po rytų šalis, žino, kad dykumų smėlys... danuoja. Jis

dainuoja auštant ir saulei lei- džiantis. Smėlys skleidžia mo- duliuotus, gana žemus gaisus, kurie primena violončelės ar- ba vargonų muziką. Šis reiškis- nys žinomas seniai, tačiau iki- šiol niekas negalėjo išaiškinti jo priežasčių.

Leningrado universiteto pro- fesorius M. Petrovas, ilgus me- tus studijavo šį reiškinį, keliau- damas po Kinijos dykumas, ne- seniai paskelbė savo stebėjimų rezultatus. Pasirodo, smėlio dainavimas aiškinamas gana su- dėtingu elektrizavimo proce- su. Esant žymiesiems temperatū- ros svyravimams, t. y. auštant ir saulei leidžiantis, smėlyje esantieji kvarco kristalai tai susispaudžia, tai atsiedžia. Dėl to atsiranda akustinė ener- gija, kuri pasireiškia nuolati- niu garsiniu vibracijų pavidai- lu. Tos vibracijos keliautojui atrodo lyg dykumų daina.

UNIKALUS RADINYS

Vokietijos rytinėje Respublikoje, netoli Riono, ras- tas pirmasis Europoje pilnas mastodonto skeletas. Europo- je šie gyvūnai išnyko prieš mi- lioną metų, Amerikoje masto- dontai gyveno dar prieš dvi- dešimt tūkstančių metų. Pir- mieji pilni mastodonto skele- tai buvo aptikti Pietų Ameri- kos žemyne.

SKERIŲ ANTPUOLIAI

Skėris vidutiniškai sveria apie du gramus, bet vienas skė- rių būrys gali sverti net iki ke- turiasdešimt keturių milijonų tonų, t. y. tiek, kiek sveria bul- vių derlius iš trijų milijonų hek- tarų arba septyni šimtai mi-

lionų žmonių! Skėrių antpuo- liai būna tiesiog baisūs. Štai ką rašė XIX a. vienas anglų gamtininkas: „Kada skėriai nu- sileido ant žemės, storas vabz- džų sluogsnis driekėsi astuo- nis šimtus kilometrų. Medžiai- lūžo nuo skėrių svorio. Iš žy- dinčios žemės liko plika dyku- ma“.

Skėrių būriai gali pakilti net į pusantro kilometro aukštį ir- nenusileisdami skristi gana to- li. Pavyzdžiui, 1945 m. vienas skėrių būrys nenusileidamas perskrido iš Vakarų Afrikos į Ispaniją bei Portugaliją.

BALFO RĖMĖJAMS KANADOJE

Daug talkina baliui Kanado- je gyvenantieji lietuviai. Bal- fo centras diena iš dienos gau- na užsakymų pasiūsti į Lietu- vą vaistų, siuntų ir už tai sąži- ningai atsilyginama.

Tačiau Kanados lietuviai dažnai siunčia aukas ar atsily- gina už vaistus grynais pinigais, kanadiškais doleriais. Bal- fo Centrai nėra jokio sunkumo dolerius padėti į banką, bet to- kiu būdu siunčiami pinigai ga- li prapulti (nors iki šiol to ne- pasitaikė), o ir iškeitimo ver- tė banknotų ar pašto perlaidų yra menkesnė.

Balfui būtų daug patogiau ir naudingiau, jei kanadiečiai siųstų pinigus banko čekiais (kur tai yra įmanoma), o ne pinigais ar pašto perlaidomis. Balfu adresas: 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

Kun. L. Jankus,
Reikalų Vedėjas.

● Mokslinės ekspedicijos iš- siuntė į įvairias vietas Moks- lų akademija įvairiems augala- ms rinkti ir tirti. Medžiaga bus panaudota ruošiamam 6 tomu veikalui „Lietuvos flora“. E.

Lygiagretės

A. Venclova, rašo L. ir M. 23(657) nr. apie Kauno IX for- tą. Kaip įsakyta Lietuvos okupanto, pagal trafaretą, oku- pantinį „planingumą“. O mu- ms, stovintiems nuošaliau, už Atlanto vandenyno, peršasi ly- giagretės.

Antanas Venclova straipsny- je, skirtame atidarymui IX for- to muzėjaus, rašo: „Niekad žmonija neužmirš Osvencimo krematoriumų, kur buvo sude- ginti keturi milijonai žmonių. Neužmirš jie Maidaneko, Bu- chenvaldo ir Ravensburgo. Ne- galima užmiršti moterų plau- kų, kurių sukrauti ištisi kal- nai Osvencime. Negalima už- miršti iš žmonių odos padary- tų abažūrų ir rankinukų Bu- chenvalde. Ir negalima užmirš- ti Lietuvos Osvencimų — 120 tūkstančių nužudytų ties Vil- niu, Paneriuose, 80 tūkstan- čių — IX forte, 35 tūkstančių karo belaisvių VI forte Kaune, negalime užmiršti sudegintų Pirciūpy, iššaudytų beveik ties kiekvienu Lietuvos miestu ir miesteliu. Kraujas ir pečiai, fašizmo aukų kančios ir mirtis gyvusiųjų šaukia budėti“.

A. Venclova parašė teisin- gai, arba visai artimai teisybei. Žiaurūs ir bjaurūs fašistai, ir- daug jie pridūrė žmonijai ne- laimčių. Deja, jie padarė ne vie- ni, bet sąmokslė ir susitarę su Rusijos bolševikais, kurie save vadina komunistais. Hitleris, susitaręs su Stalinu, t. y. na- cių valdžia, susitarusi su bolše- vikų valdžia, sukėlė Antrą Pa- saulinį karą, o karo eigoje žu- dė ir naikino nieku nekaltas tautas, nekaltus žmones, ir pa- siskelbusias neutraliomis vals- tybes, kaip Lietuva. Žinoma, tai yra tarptautinis krimina-

las, už kurį atsakingi visi tie, kurie tą baisų kriminalą vyk- dė. Deja, ir dar dabar vykdo.

Bet Antanui Venclovai, ku- riš taip pat gerai žino šiuos kriminalus, reikia priminti, kad jis neobjektyvus. Jeigu jis mini nacių padarytą krimina- lą, tai jis taip pat gerai žino ir bolševikų, kurie save vadina komunistais, padarytą krimina- lą, nemažesnę už nacių. Todėl neišvengiamai tiesia linija nu- sitiesia lygiagretė tai, kurią iš- vedė A. Venclova:

Negalima užmiršti Praveniš- kių, kur atsitraukiantieji iš Lie- tuvos okupantai bolševikai iš- šaudė iš kulkosvaidžių šimtus lietuvių, tų gi bolševikų, Lietu- vos okupantų, suvarytų į jų gi- įsteigtą koncentracijos stovyk- lą. Negalima užmiršti Rainių miškelio, kurio plotas nuklotas lietuvių kūnais, nužudytų ru- sų bolševikų. Negalima už- miršti Panevėžio, kur iššaudyti lietuviai gydytojai, teikę pagal- bą rusams kariams. Negalima užmiršti Červenės — Igumno, kur iš kulkosvaidžių bolševikai išplovė tūkstantinę lietuvių ka- linių koloną. Negalima užmirš- ti Zarasų ir... Kauno, kurio IX forte Lietuvos okupantas, bolševikas, pirmasis pradėjo koncentruoti nieku nekaltus lie- tuvius. Nemažiau negalima už- miršti Katyno, kur bolševikai sušaudė daugiau kaip 12 tūks- tančių Lenkijos karininkų, tai- kydami šūvį į pakaušį. Taip pat negalima užmiršti ir drau- go Chruščiovo XX partijos su- važiavime Kremluje sumintų Stalino aukų — geriausių bol- ševikų partijos narių, pirmojo suvažiavimo dalyvių, kurių bu- vo daugiau kaip 2 tūkstančiai. Negalima užmiršti jau reabili-

tuotų, bet neatstatytos gyvy- bės, maršalų Tuchačevskio, Je- gorovo, Uborevičiaus, Putnos ir tūkstančių rusų karininkų, nukankintų ir sušaudytų to- dėl, kad juos įtarė nepalanku- mu bolševikinei diktatūrai, ku- ri nesisakito nei su žmonių va- lia, nei su jų gyvybe. A. Venc- lova geriau už mus žino, ar iš- jų odos buvo daromi abažūrai, rankinukai, ar bolševikų koni- sarams čemodanai, bet nuo to- jiems nei kiek negeriau. Kad- tai yra tikrai žiauru, baisu ir siaubinga, — tai yra faktas. Bet taip pat yra faktas, kad vie- na padarė fašistai — naciai vo- kiečiai, kita padarė bolše- vikai — komunistai rusai. To- dėl lygiagretės absoliutiškai- tikslios.

O kur milijonai nukankintų, iššaudytų, badu numarintų, su- šaldytų koncentracijos stovyk- lose, kasant kanalus, darant ju- ras politinių vergų priemoni- mis ir tt.?

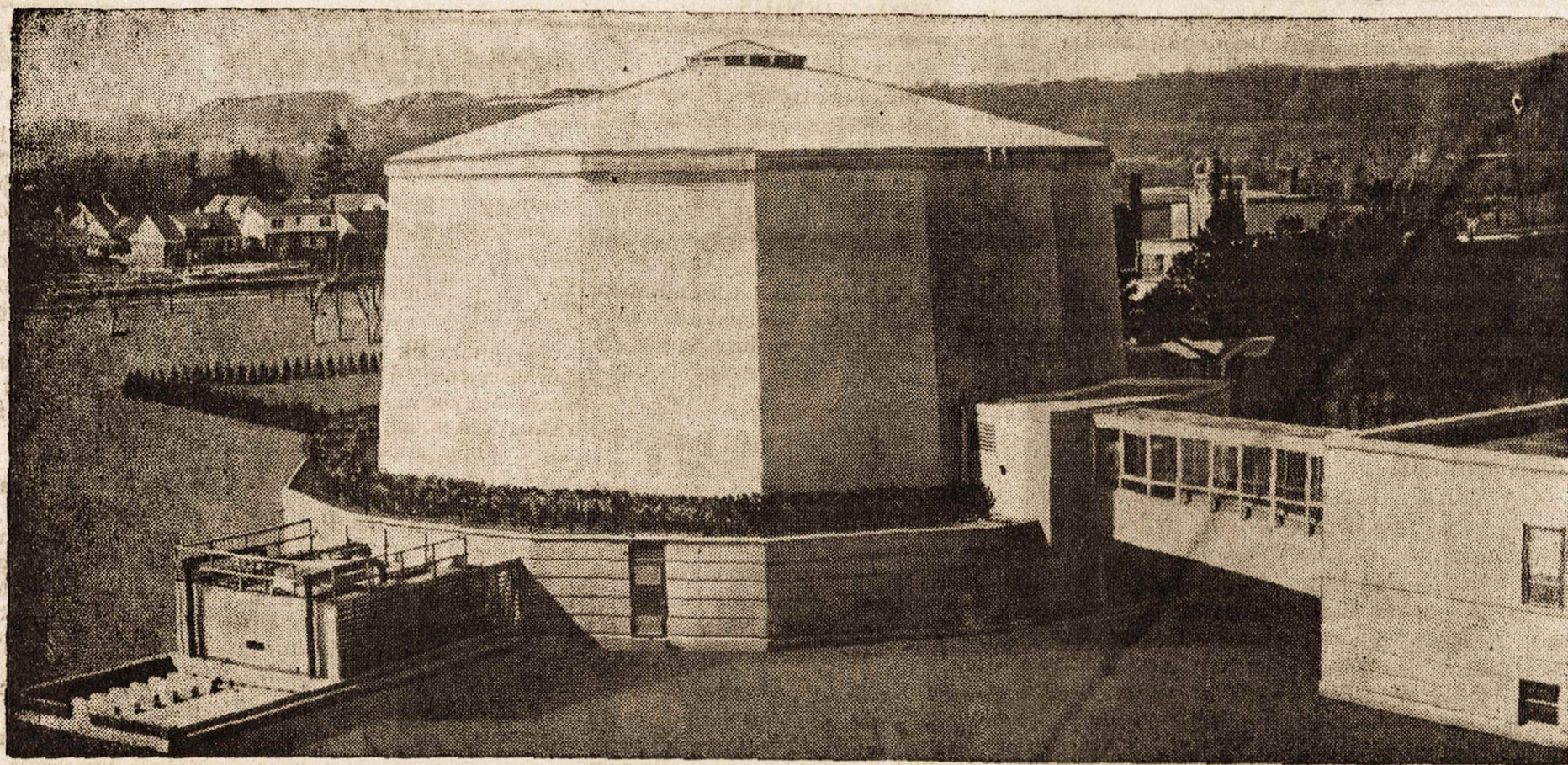
ATLANTO SILKIŲ KAI NOS LIETUVOJE,

kaip skelbia Lietuvos šaldytu- vų kombinatas, dabar yra to- kios: I rūšies Atlanto mažai sū- dytų silkių kilogramas 13 rub- lių, sūdytų silkių 7 rubliai. Pa- lyginus su kainomis Vakarų Vokietijoje ir kituose Vakarų kraštuose, silkės Lietuvoje ne- paprastai brangios, nors patys Lietuvos žvejai jas Atlante- gaudo. Silkių brangumo prie- žastis ta, kad sovietinė valsty- bė iš silkių apyvartos sau ima lupikiškus pelnus. E.

● Joninių šventė Rambyne šie- met buvo nukelta į birželio 27-28 dd.

Smuikininkas, pasirodęs C BC radio ir televizijos pasta- tymuose šeštadieniais.

Ministeris pirmininkas Diefenbaker oficialiai paleido pirmąjį, Kanadoje privačiai priklausantį ir operuojamą branduolinių reaktorių, esantį McMaster universitete, Hamiltone, Ont. Jis kainavo du milijonus dolerių, kuriuos parūpino federalinė valdžia, Ontario hidroel- ektrinės jėgos komisija ir privačioji pramonė. Jis skirtas atominiam tyrinėjimui ir bus prižiūrimas kontrolės komisijos, vadovauja- mos McMaster viceprezidento, Dr. H. G. Thode. (CS).

Birželio prasmė

AL. GIMANTAS

Išėjimas lietuvių nemažą pa- siūšimui visai prasmingai ir- gražiai paminėjo Baisųjį Bir- želį. Neretai tokie minejimai atlikti kartu su bendrojo liki- mo bičiuliais latviais ir estais, virto nemaža politine demons- tracija, nes kvieštųjų svečių tarpe galima buvo matyti savo gyvenamojo krašto oficialiųjų įstaigų reprezentuotojus bei di- džiosios spaudos reporterius, foto korespondentus. Ir jei bent dalis visų buvusiųjų minė- jimų aprašymų pateko į sveti- mą spaudą, buvo minėta per ra- diją ir televiziją, aišku, tai ga- lima laikyti nemažą laimėjimu.

KODĖL VIENI BLOGI, KITI GERI?

Iš mūsų laikraščiuose tūpu- sių korespondencijų aiškėja, kad tokių minėjimų metu tebu- vo prisimintos mūsų aukos ir visos tautos nelemtis bei skria- dos, patirtos tik iš bolševikų pusės. Bet tai juk joku būdu

nesuteikia bendrųjų lietuvių tautos kančių, nes Lietuvą, kaip ir kitas Pabaltijo valsty- bes, engė, kankino ir išnaudojo ir nacinė Vokietija, jos parei- gūnai, kurių planuose buvo te- numatyta Lietuva kaip erdvė ir lietuvių tauta kaip trąša vo- kiškajai ekspansijai. Supran- tama, jog negalime užmiršti ir niekados neužmiršime sovie- tų atliktų žudynių, masinių ir pavienių trėmimų, okupacijos, bet sunkiau suprasti kodėl su- kiekviena diena vis giliau užuo- marštan eina vokiškasis siau- tėjimas? Ar tik todėl, kad na- cizmo, kaip tokio, šiandien nėra? Bet jei tokia logika va- dovausimės, tai prieisime prie- to, kad jei, sakykime, vieną die- ną bolševizmas žlugs, kartu tu- rėsime užmiršti ir visas mūsų tautos sudėtas aukas vienu a- kitu būdu priešinantis prieš so- vietines užmačias.

ATMINČIAI SILPNĖJANT

Kaip greit užmiršome ar bai-

giame užmiršti vokiškuosius kacetus, jų krematoriumus, už- miršome žmonių, mūsų jaunų mo gaudymus miestuose ir kai- muose, užmiršome trėmimus į Saksoniją, prievartos darbus užfrontėje, užmiršome badmi- rio normas, skirtas mums pa- tiems, užmiršome totalinį kraš- to apiplėšimą ir visą tą rudąjį siautėjimą, kuris, kažin ar bent vienu tašku buvo švelnesnis už sovietinį saivaliavimą užim- tuose kraštuose. Vokiečiai net ir Lietuvos vardą stengėsi iš- trinti iš pasaulio žemėlapių, te- palikę, kartu su latviais ir es- tais, tik kažkokį vienienį jie- ms tesuprantamą „Ostlandą“. Šiandien, tiesa, mes guodžia- mės, kad nacizmas žlugo ir esa- me pasiryžę skirti paprastus vokiečius nuo sufanatizuotų na- cių. Bet čia pat kyla dar vie- nas klausimas, kur buvo tie „paprasti vokiečiai“ Hitlerio pergalės dienomis? Kas iš jų, kad ir slapta, šaukė prieš na- cizmą, kuris jų, vokiškojo mi- litarizmo pergalę apsaugin- tas, drįso galvoti kitaip, kaip Goebelo oficialioje linijoje bu- vo nurodyta? Tik kai karas pa-

krypo vokiečių nenaudai, tik- tada dalis masių atsibudo ir pra- dėjo moti į viską ranka, bet- kiek gi vokiečių drįso viešai ir atvairai pasmerkti Vokietijos, kad ir nacinės, atliktus nusi- kaltumus prieš tautas ir vals- tybes?

AR NEGALETŲ ISLAIKYTI GIMNAZIJOS?

Prieš kiek laiko dar kiek ak- tyvūs buvo mūsų politiniai ka- liniai kentėję vokiškuose kace- tuose, šiandien jau ir apie jų veiklą kaip ir nieko negirdi. E. Simonaičiui atimta skurdi- pensija (jis, reiškia, ne hitleri- nio siautėjimo auka...), prisi- minkime, kaip vokiečiai elgėsi su Grigolaičiu, Ruzgii ir visa eile kitų Mažosios Lietuvos veikėjų. Sunkiai vokiečių žemė- je verčiasi Vasario 16 vardo gimnazija. Ir kas iš mūsų galė- tu priminti vokiečiams, kad- tai būtų gal tik milijoninė atsi- lyginimo dalelė lieauvių tau- tai, jei pralobusi Vokietija už- tikrintų tai lietuviškajai žvieti- mo įstaigai materialinio išsilai- kymo pagrindus. Daugiau ar

mažiau reparacijų sąskaiton iš- vokiečių gavo kitos tautos, bet- niekas šir nebandė pareikšti bent kuklias lietuvių pretenzi- jas.

SENŲJŲ PLANŲ DAR NEATSIKAKOMA

Nacinis ar šiandien „demo- kratinis“ vokiškasis šoviniz- mas eina dar toliau, šaukdamas apie visų vokiškųjų žemių su- jungimą. Būkime tikri, kad vo- kiškosiomis akimis į tą sujun- gimą įeina ir Rytprūsiai ir, pa- galiau, Klaipėdos kraštas. San- tykinose su vokiečiais, visa is- torijos raida buvo visiškai vie- noda ir nei kiek nesikeitė, ar- tai buvo kryžiuočiai, kaizeri- niai nacių ar dabartiniai vokie- čių veidai, nes „Drang nach Osten“ niekados nebuvo pa- laidotas.

FAKTAI IR VIENODAS MĄSTAS

Šie visi žodžiai nėra koks ne- apykantoms vokiečių tautai sk- leidimas. Ne. Tai yra tik pap- rasčiausias tikrų faktų pakar- tojimas, kuris lyg ir rodo ten

dencią mūsų prisiminti. Tuo tarpu, minint Baisųjį Bir- želį, būtų labai pravartu tą me- nesį praversti ne vien tik pri- siminimo ir gedulo dienomis prisimenant nusikaltimus, atli- tus prieš mūsų tautą iš sovie- tinės, bet taip pat ir iš vokiš- kosios pusės. Juk jei pradė- me skaičiuoti Lietuvos gyve- tojų sudėtas aukas okupacijų laikotarpiu, pamatytume, kad vokiškasis siautėjimas buvo ne- ką geresnis už sovietinį, nors ir žymiai trumpiau užtrukęs. Tai pravartu prisiminti išivi- jos lietuviams, gi sovietiniai Lietuvos tvarkytojai taipgi tu- rėtų pagalvoti vienu klausimu — jei jau tokiu dideliu rūpes- tingumu stengiamasi ten minė- ti ir gedėti žuvusius nuo nacių rankų, tuo pat kartu nederėtų užmiršti ir tokias pačias lietu- viškas aukas mūsų tautos sude- tas stalininiais siautėjimo me- tais. Nusikaltimai prieš lietu- vių tautą turėtų būti sveriami vienodu ir tuo pačiu mastu, be- jokio skirtumo, ar tai buvo įsi- veržėliai iš Vakarų ar Rytų. Rainiai, Červenė ar Pirciūpis vienodai baisūs ir nežmoniški.

Pirmoji moteris baigusi Lietuvos universitetą

VISUOMENINĖ IR POLITINĖ VEIKĖJA
BIRUTĖ GRIGAITYTĖ - NOVICKIENĖ

Tėvai B. G.-N-nę išauklejo lie tuve patrote, ikvėpė jai demok ratines idėjas, kurios vienos tedaro asmenį pilnutiniu žmogum. Bet be pačios B. G. N-nės, žinoma, visos ir tėvų pas tangos, kaip dažnai esti, galėjo nebūti tokios gyvybingos ir vai singos, kokios pasireiškė realy bėje.

B. Grigaitytės-Novickienės veikla yra plačios apimties, di delė ir nepaprastai įvairi. Vien jos veiklos faktams suminėti reiktų ištisų puslapių. Nuo pat jaunystės, nuo gimnazijos suo lo ji jau visuomeniškai ir veikli.

Tėvai (tėvas geležinkelietis) pasirūpino, kad jaunoji Birutė būtų auklėjama ir mokslinama Vakarų dvasioje ir Vakarų kryptimi. 1915 metais ji pabai gė Rygos gimnaziją, bet ne ru su, o prancūzų E. Deprcau gimnaziją. Ir būdama jaunuote gimnazistė ji jau talkino tėvui „Kanklių“ dr-jos biblioteko je išdavinėti knygas skaityto jams. Besimokydama prancūzi s koje gimnazijoje, ji lankė Pra no Mašiotio lietuvaiteis atski rai dėstomas lietuvių kalbos ir literatūros pamokas.

Karui Grigaičių šeima nūstū mus į Vitebską. Birutė per me tus vietos gimnazijoje pabaigė pedagoginę klasę. Turėdama brandos atestatą ir mokytojos teises, ji su patyrušiais vyrais, kaip A. Vokietaitis, J. Grigai tis, steigia Liaudies universi tetą ir jame dėsto. Greta to, da lyvauja lietuvių tremtinių orga nizavime, dalyvauja vaidini muose, parengimuose. Ji visur gyva, judri, optimistiška, links ma ir uždeganti veikluma.

18-kos metų mergaitė, ji Vi tebsko lietuvių išrenkama į gar sujų Lietuvių seimą Petrapiilin, nes ji jau politiškai subrendusi ir aktyvi liaudininkų srovės na rė.

Baigiantis Pirmajam Pasau liniam karui, geležinkelietis ją komandiruoja iš Vitebsko į Vilnių, kur Lietuvos atkūrimu rūpinasi Lietuvos Taryba.

1918 m. ji jau dirba Lietu vos Taryboje Vilniuje. Karui privertus, atsiduria Kaune ir čia ji dirba Ministerių kabine te, Lietuvos Taryboje ir vė liau Seime protokolų vedėja.

Bedirbdama, ji studijuoja teisę Lietuvos universitete, kur 1924 m. baigia Teisių fa kultetą. Tai ji buvo pirmoji mo teris, baigusi Lietuvos univer sitetą.

Specialybės pagilinti ir pra plėsti išvyksta į Paryžių, kur baigia Institut des Hautes Etu des Internationales.

Kaip juristė, ji stažuoja, ad vokato padėjėja, pas garsius anuomet advokatus Mykolą Slezevičių ir Zigimą Toliušį (ru sų okupacijos metu tremtinį į Sibirą, miškų kirtėją).

Tačiau teisininkės mokslas jai daugiau pagrindas visuome ninei veiklai, nes B. Grigaity tė, susituokusi su žymiuoju in žinierium Antanu Novickiu, plačiai reiškiasi visuomeninė je veikloje: ji organizatorė ir veikli dalyvė labdaros, vaikų ir motinų globos bei moterų teisių gynimo organizacijų bei sambūrių. Kai min. kabinetas išleisdžia moterims tarnyboje nepalankų potvarkį, ji sukelia moterų sąjūdį už lygias tei ses ir laimi.

Studijuodama universitete, ji veikli Varpininkų organiza cijose ir viena pirmųjų jų filiste rių. Ji veikli ir liaudininkų or ganizacijoje, kuriai ištikima ir atsidėjusi ligšiol.

Nors dabar ji prikaustyta prie kėdės (jau nuo 1941 me tų), ji ir dabar yra nepapras tai budri, gyva ir veikli ir mo terų organizacijose, kur dažnu atveju jai tenka vadovaujamos rolės, ir teisininkų, ir politinė je savo organizacijoje. Ir nors ir sunkiose sąlygose, vis dėlto, ji rašo ir parašo daug.

Išauginusi gražią šeimą — dukrą Živilę ir sūnų Sigitą, stu dentus, — B. Grigaitytė-Novic kienė, kietai kovoja su likimu, jam niekad nenusileidžia ir ne pasiduoda. Sulaukusi amžiaus sukaustuvių, Jubiliatę budri, energinga, gyvai reaguojanti į visus gyvenimo reiškinius, karšta širdim išgyvenanti vi sus mūsų gyvenimo netobulu mus ir nesklaidumus, — tvir tai tiki, kad tiesa, teisingumas,

sąskambūs ir jos abi gražuolės. Šalikų mezgėjos, garsios vi same apskirty.

— Kas gi ten, kad šuva taip loja? Reikia pažiūrėti, kas ten dedasi. Be reikalo jis nelos.

Negirdėjęs, kas sakyta, atstovas iš centro tęsė kalbą: — Buržuaziškai karinė Sibiro valdžia grobimų, rinklia vų, prievartos, šaudymų ir kankinimų politika turi atidaryti akis klystantiems. Ji priešiška darbininkų klasei, bet esmėje ji priešiška ir darbo ūkininkams. Sibiro ir Uralo ūkininkija turi suprasti, kad tikrai sąjungoje su miesto proletariatu ir kareiviais, sąjungoje su kirgizų ir buriatų biednuomene...

Pagaliau jis išgirdo, kad jam trukdo. Jis sustojo, nusi šluostė veidą ir uždarė patinusius akių vokus. Arčiau jo sto vėjusieji tyliai jam pasakė: — Atilsėk truputėlį. Išgerk vandenėlio.

Nerimastaujančiam partizanų vadeivai pranešė: — Ir ko tu nerimauji. Viskas tvarkoje. Signalinė švie sa lange. Sargyba seka tolius. Manau, galima tęsti praneši mą. Kalbėkite, draugas Lidočka.

Daržinės vidus buvo atlaisvintas nuo malkų. Išvalyto je dalyje vyko nelegalus susirinkimas. Oratorius tęsė.

— Ši miesto ir kaimo biednuomenės sąjunga įvykdoma tikrai per sovietus. Jų bendras tikslas nuvertimas liaudžiai nepakenčiamos admirolų ir atamanų valdžios ir nustatymas valstiečių ir kareivių sovietinės valdžios, ginkluotu sukilimu padarius perversmą. Kovoje su priešu teks vesti frontinį, sunkų ir ilgą karą.

Partizanų vadeiva, tiksliau Kežemsko apsiavienijimo ka rinis viršininkas Užuralyje sėdėjo visai pranešėjo panosėje, iššaukiamai išsikėtojęs ir kalbėtojų nerodė jokios pagar bos. Sunku buvo patikėti, kad toks jaunis, beveik berniokas, valdytų armijas ir jų junginius ir kad jo klausytų. Jo palai dinė dar turėjo nuplėštų antpečių žymes. Iš abiejų jo šonų stovėjo jo amžiaus vyrukai, jo asmeninė apsauga. Jie visiš kai buvo užsiėmę savo pareigomis, į mitingą nieku neatilsie pė, stovėjo ir nesisųpsėjo. Prysaky kėdėse sėdėjo garbingi pirmosios revoliucijos dalyviai — labai pakitęs Tiverzin ir visa jam pritariasis senis Antipov. Priskirtieji dieviškajam bū riui, prie kurio kojų revoliucija paguldė visas gerybes ir au kas, sėdėjo tylūs, sustingę, iš kurių politinis neramumas iš nuodijo visą gyvybę, žmoniškumą. Susirinkusiųjų tarpe bu vo dėmesio vertų figūrų. Nė minutės nenusidėdamas, kilno nuo grindų ir vėl sėdosi, vaikščiojo ir sustojinėjo daržinės viduryje rusų anarchizmo šulas Vdovičenko — Juodoji ve lava, storulis ir didžiulis su stambia galva, didele ūurna ir liūto karčiais, tik ką ne paskutinio Rusų-Turkų karo, bet jau tikrai Rusų-Japonų karo karininkas, amžinai užsiėmęs savo kvailomis svajonėmis.

Partizanų vadas buvo Mikulicynų sūnus Liverij, prane šėjas — buvęs darbietis kooperatorius, praeity linkęs prie revoliucinių socialistų, Kostojed-Amurskij. Paskutiniu lai ku jis peržiūrėjo savo nusistatymą, pripažino pagrindų klai dingumą, pareiškė atgailą, buvo priimtas į komunistų parti

KULTŪRINĖ KRONIKA

K. BORUTOS „BALTAGIO MALŪNAS“
PLOKŠTELESE

Montrealio Lietuvių Dra mos Teatras, stipriai parepe tavęs, įkalbėjo, įgrojo ir idai navo K. Borutos „Baltaragio malūna“ ir patefono plokšteles. Žinomoji RCA Victor firma pa darys dvi „Baltaragio malūno“ plokšteles, kuriose bus visas veikalas.

Inžinierius, kuris techniškai tvarkė įrašymą, konstatavo, kad įrašymas į plokšteles pa vykęs labai gerai ir kad plokš telės būsiandos labai išpūdin gos. Plokštelėlių kiekis būsis ri hotas. Viso „Baltaragio malū no“, dviejuose plokštelėse kai na numatoma apie 10 dolerių.

BIRUTĖ VAITKŪNAITĖ, išraiškinio šokio šokėja ir mo kytoja, su Studijos mokiniais ruošiasi koncertui, kuris numa tomas ankstyvą rudenį.

B. Vaitkunaitė ateinančiais mokslo metais savo studiją per kels į Pine Avenue, apie ką bus parašyta plačiau.

GARSEJA
LADAS SKIKNĖ

Londono „Old Vik“ teatras garsėja įžymaus anglų drama turgo Šekspyro dramų pasta tymais. Stipriausiu šio teatro kūrybinių jėgų tarpe lietuvis aktorius Lorensas Harvis (La das Skiknė). Šio įžymaus ang lų teatro aktorius vaidyda la bai augštai vertina užsienio spauda. Tai tikra žvaigždė pa

humaniskumas, kuriems kelius skina demokratija, su visomis laisvėmis ir kūrybingumu, ga lų gale laimės, ir kad Lietuva susilaiks laisvės.

B. Novickienės kieta kova su likimu, pasiryžimas laimėti, darbingumas, bekompromisi nis siekimas būtinus kiekvie nam žmogui ir tautai laisvės, tiesos, gerbūvio ir galimos lai mės, — yra geriausias pavyz dys visiems.

Pagerbiant Jubiliatę, norisi jai palinkėti sveikatos, išter mės ir gražių vilčių išlaiky mo.

J. K.

vydėtinioje augštumoje, — ra šoma.

Ladas Skiknė 1934 metais, šešerių metų vaikas, paliko kartu su tėvais gimtąjį kraštą. Jo tėvas lietuvis Boris Skiknė. Iš Lietuvos, gimtojo Joniškių je emigravo į Pietų Afriką. Iš čia L. Skiknė pakliuvo į Ang liją ir ėmė studijuoti teatrini meną. Filmų ir teatro pasau liui 1947 metais jis pasirinko kitą — Lorenzo Harvio pavar dę.

REPATRIJAVUSI Į LENKI JĄ DAINUOJA LIETUVISKAI.

„Expres Ilustrowany“ (Lo džėje) š. m. gegužės 28 d. at pasakojo savo bendradarbio pa sikalbėjimą su repatrijavusia iš Lietuvos į Lenkiją Vilniaus operos soliste Jadvyga Petruš kevičiūte. Ji Lietuvoje įgavusi „nusipelnčiusios artistės“ ti lą ir medalį. Vilniaus conserva torijai baigusi 1948 metais ir be pertraukos iki išsikraustymo į Lenkiją dirbusi Vilniaus ope roje. Dabar ji dirba Lodzės ope roje, kur ji dainuoja „Toskos“ pastatyme. Laikraščio kores pondentui ji pasakė, kad tuo tarpu dainuojanti savo parti kas lietuviškai, nes lenkiškai dar nespėjusi pasirošti. E.

• Romas Viesulas apkeliavo Is paniją, Portugaliją, Maroką, Majorkos salą, į Barceloną, kur padirbės porą mėnesių. Dar sustos Paryžiuje, o lapkri čio mėnesį grįš į JAV. Genevose Meno ir Istorijos muzėjus Švei carijoje išsigijo Romo Viesulo litografiją „Plaukia antelė, plaukia sieroji“. Litografijų se rija, lietuvių liaudies dainų te momis, liuksusinis leidinys — bus išleista rudenį lietuvių ir anglų kalbomis, su Henriko Na gio įžanga.

• Kompozitoriai J. Juzeliūnas ir J. Indra rašo naujas simfoni jas, J. Bašinskas — simfoninę poemą apie Žalgirio mūšį, o V. Paltanavičius — simfoninį kū rinį „Palangos Juzė“.

ją ir paskirtas į atsakingas pareigas. Nors jis nebuvo karys, bet kaip kooperatorius, partija galvojo, jis gerai pažįsta ūki ninkiją, todėl ir buvo pasiūstas į sukilusį vakarinį Sibirą. Per maina politinio nusistatymo pakeitė ir fzinę jo švaizda. Da bar jis buvo praplikęs, barzdotos ir neatpažįstamas. Pagrin dinis jo pavadinimas buvo Lidočka ir Berendie.

Mitingas pasibaigė paryčiui ir visi skirstėsi atsargiai.

Prie didžiojo Sibiro kelio buvo vietovė Kuetinyj-posad. Trečią Velykų dieną buvo išlydimi naujokai. Palei kelią bu vo nutiesti stalai, apdengti baltomis iki žemės staltiesėmis ir apkrauti kumpiais, kiaušiniiais, kuličiais, babbomis. Naujo kus vaišino susidėję. Galuzinas į susirinkusius naujikus kal bėjo:

— Ši stiklą samogono aš keliu vietoje šampano už jus, jaunuoliai. Aš noriu jus pasveikinti dar daugelyje momen tų. Jūs einate ginti tėvynės nuo prievartautojų, svetimojo kapitalo tarnų, užliejusį tėvynės laukus brolių krauju. Ma sų žmonės puoselėjo norą ne kruvinai apsvarstyti revoliuci jos atsiekimus, bet bolševikų partija išvaikė Steigiamąjį su sirinkimą ir kraujas liejasi upeliais. Dėl to Vokietija ir Aust rija pradėjo kelti galvą. Už jus, vyrai ir jūsų sėkmę.

VIENUOLIKTAS SKYRIUS — MISKINĖ KARIJA

1

Jurij Andrejevič antrus metus kankinosi partizanų ne laisvėje. Ribos šios nelaisvės buvo labai neaiškios. Daktaro Živago nelaisvės vieta nebuvo aptverta. Jo niekas nesaugo jo, nestebėjo. Partizanų kariuomenė visą laiką judėjo ir dak taras buvo drauge. Ši kariuomenė nuo žmonių nesiskyrė, visą laiką buvo drauge, su jais mišo. Atrodė, kad nelaisvės nėra, kad daktaras laisvėje, tiktai nemoka ją pasinaudoti. Jo priklausomybė, jo nelaisvė nieku nesiskyrė nuo kitų plicuar tos būdų gyvenime, taip pat nematomų ir nejaudiamų, ku rios atrodė nesamomis, chimera ir išmislu. Nežiūrint nesai mo retėžiui ir sargybų, daktaras buvo priverstas paklusti sa vo nelaisvei.

Trys bandymai pasitraukti nepasisekė, jis buvo pagau tas. Tiesa, kad tai pasibaigė nieku, bet tai buvo žaidimas su ugnim. Daugiau jis jau nebandė. Jį globojo Liverij Mikul cyn, migdė jį drauge suvo palapinėje, mėgo jo draugystę. Ju rij Andrejevič sunkiai šį artumą išgyveno.

2

Tai buvo nuolatinio slinkimo partizanų į rytus laikai. Kolčakas iš vakarinio Sibiro traukėsi. Kartą viename mies telyje daktaras priiminėjo paimtą karo grobio sandėį angliš kų vaistų. Buvo tamsi, lietinga diena. Viskas apšviesta atro dė balta ir viskas neapšviesta — juoda. Ir sieloje buvo tokia pat tamsa, be švelninančių perejimų ir pusėsėlių. Pažįstos vietovėje daktaras susitiko buvusią geležinkelio rankelę e Pelagiją Tiagunovą. Ji pirmoji pažino daktarą. Ji daug dak tarui papasakojo. Papasakojo apie neteisingą Vasios paen mą į prievartinius darbus, Tiagunova apibūdino savo gy

IŠ OKUPOOTOS LIETU VOS BĖGA SOLISTAI JIES KOTI GERESNIO GYVENIMO

Laisvė žmogui yra brangus dalykas. Nenuostabu, kad žmo nės už laisvę kovoja. Be lais vės nėra gyvenimo, nėra ir kū rybos. Todėl, jieškodami lais vės, milijonai žmonių bėga iš sovietijos, kur bolševikai sukū rė milžinišką kalėjimą, su ka torginiais lageriais, tamsiais ka lėjimais, skurdo ir bado sąlygo mis.

Nors Lenkijoje taip pat nė ra laisvės, kaip ir kitose sovie tijos valdomose srityse, bet visdėlto Lenkijoje, kuri turi satelito teises, truputėlį yra laisviau. Ir tas truputėlis, tas kad ir mažas laisvės spindulė lis nuostabiai visus traukia. Dėl laisvės į Lenkiją yra persi kėlusiu daug jau lietuvių. Pas kutiniu laiku pastebėta, kad į Lenkiją iš Lietuvos pradėjo bėgti ir artistai. Pasitrauke jau labai garsinta Lietuvos operos solistė Petraskevičiūtė, kuri dabar Lodzės operoje dainuoja lietuviškai.

Iš Vilniaus yra pasitraukęs į Lenkiją ir labai garsėjantis bosas Bernardas Ladišius. Len kų laikraštis „Dokla swiata“ apie Ladišių rašo:

„Bernardas Ladišius — tai nepaprastai nuostabus balsas, tai vienas didžiausių teatro at radimų. Jis... turi didelį ta lentą. Jo bosas stebina savo jė ga, švapiu skambėjimu, žais mo lengvumu“. 1939 m. B. La dišius pradėjo studijas Vil niaus konservatorijoje. Bet po karo iš Vilniaus išsikėlė į Var šuvą, 1947 m. Lenkijos kon kurse gavo pirmąją premiją.

Po dvejų metų jis pasirodė tarptautinėje scenoje, iškovo damas trečiąją premiją pei fes tivalį Budapešte. 1950 m. jis tampa Varšuvos operos solis tu. Bet pasauliniu mastu Ladi šius pagarsėja 1956 metais, kai operų dainininkų konkur se, kuris vyko Italijoje, jis gau na augščiausią premiją: „Pri mo Premio Assolutto“.

Kaip minėto konkurso nuga lėtoju, Ladišiui buvo suteikta teisė dainuoti Milano operoje „La Scala“. Dabar jis išvyks ta dainuoti į La Scala.

BORIS PASTERNAK

Daktaras Živago

NOBELIO LAUREATO ROMANAS

DEŠIMTOJI DALIS — DIDŽIAJAME KELY

24.

1

Stovėjo miestai, kamai, sodybos, — Krestovozdvizensk ir kiti. Juos, kaip peiliu duoną, perpjovė pusiau senas, seniau las visame Sibire, pašto kelias. Senovėje, ligi buvo išvestas ge režinkelis, juo skubėdavo troikos, ir vieną galą judėjo virtinės vežimų su arbata, duona, fabrikinė geležim, o į kitą pusę eta pu varomos partijos areštuotųjų. Žygiavo koja kojon, žvan gindami rėžniais, žuvusieji, nutrūktgalviai, baisūs, kaip dan gaus žaibas. Ir aplink šniokštė tamsūs, neperžengiami miškai. Kelias ir pakelės gyveno viena šeima. Žinojosi ir giminiavo si miestas su miestu, kaimas su kaimu.

Išilgai visą šią liniją pirmieji sovietai buvo likviduoti. Kaikurį laiką laikėsi laikinoji Sibiro vyriausybė, o dabar buvo pakeista Kolčako valdžia.

2

Viename tarpmiestyje kelias ilgai kilo į kalną. Jam ky lant, padaira vis plėtėsi. Atrodė, kad kilimui ir padavos pic timuisi nebus ir galo. Ir kai arkliai ir žmonės privargdavo ir sustodavo pailsėti, pakilimas pasibaigdavo. Prysaky po ke lio tiltu metėsi greitai Kemžos upė. Už upės ant stataus skar džio buvo Vozdvizensko vienuolynas, su geležiniais, zaliai žažytais, vartais.

Baigėsi žiema. Didžioji gavėnios savaitė. Sniegas ke liuose pajudavo, nes pradėjo tirpti. Žmonės artinosi prie sie nų ir sakė Vyriausiojo valdovo Kolčako įsakymą apie šau kimą į kariuomenę trijų iš eilės kartų naujokų.

3

Naktis atnešė daug ką nenumatyta. Nepaprastai tam laikui atšilo. Dulks smulkus lietus, toks eteriaškas, kad atro dė, lyg jis nesiekia žemės ir vandeninių dulkių pavidale iš tirpsta ore. Artinosi Velykos. Buvo Didysis ketvirtadienis, dvylikos evangelijų diena. Už lietaus uždangos žibčiojo ma žos ugnelės einančių į bažnyčią. Krautuvininkė Galuzina vie na liko namie. Visi išvažinėjo. Tiesa, liko išūnytoji vyro Vlasuškinio dukrė Ksiuša, bet svetima siela — patamsiai. Ji protinga, graži, pavyzdinga. Kurkas protingesnė už kvai luką Teriošką, sūnų.

Vyras Vlasuška pasileido didžiuoju keliu įkalbinėti nau jokų, o kvailys, geriau jis būtų pasirūpinęs Terioška. Ach, kaip nuobodu! O Dieve! Ir kodėl taip pasidarė bloga. Gal, kad revoliucija? Ne. Nuo karo. Kare išmušė visą vyrų žie dą, liko tikrai nevertas puvėsis, niekam netikęs. Kas kita buvo pas tėvą rangovą. Tėvas buvo blaivus, namai buvo, kaip sklidinas indas. Ir dvi seserys Polia ir Olia. Jų vardai

KONSTANTINAS GALKAUSKAS

Vyriausis Vilniaus kompozitorius

Pasakoja pats kompozitorius man vadovaujant jis dirbo kečius, sulaukęs 84 metų amžiaus metų.

— Gimiau 1875 m., Vilniuje. Ir beveik visą savo amžių gyvenau Vilniuje. Baigęs Vilniaus gimnaziją ir įsidarėjęs dideliu palinkimu muzikai, išvykau studijuoti į Petrapilio konservatoriją. Turėjau laimės studijuoti kompoziciją iš rusų kompozitoriaus N. A. Rimskio-Korsakovo veda moje klasėje. Be to, mano profesorius buvo taip pat iš mūsų kompozitoriai A. K. Glazunovas ir N. K. Liadovas. Petrapilio konservatoriją baigiau laureatu, mano diplominis darbas — opera „Čigonai“, sukurta A. S. Puškino poemos motyvais, buvo įvertinta labai gerai. Ši pirmoji mano opera konservatorijos įėjimo, diriguojant N. A. Malko ir pagrindinę — jaunojo čigono partiją dainavo Kiprui Petrauskui, buvo pastatyta Petrapilyje. O 1908 m. grįžęs į savo gimtąjį Vilnių, organizavau ir čia šios operos pastatymą. Dirigavau aš pats, o vyriausią partiją vėl dainavo Kipras Petrauskas. Tuo laiku aš pradėjau darbą Vilniaus vidurinėje muzikos mokykloje. Negalima nepažymėti, kad šios mokyklos mokinių tarpe buvo tokie įžymūs lietuviško sios muzikos kūrėjai, kaip kompozitorius Juozas Tallat-Kelpša, muzikologė Jadvyga Čiurlionytė, chormeisteris Pijus Adomavičius (Lietuvos valst. operos solistė ir Konservatorijos profesorė Vl. Grigaitienė. N. L. red.).

— Ar jūs asmeniškai pažinojote M. K. Čiurlionį ir kitus septyniolikos metų amžiaus? Kaip gi! Bendri reikalai mane suvedė su jais, su kai kuriais iš jų buvau ne tik pažįstamas, bet ir artimai draugavau. Grįžęs iš Petrapilio, galima sakyti, man teko būti muzikinės kultūros pionieriumi ir propaguotoju. Dėstydamas vidurinėje Vilniaus muzikos mokykloje, mokydama teorinių dalykų, kartu vedžiau ir orkestrinę klasę. O 1910 m. įsteigiau pastovų simfoninį orkestrą. Šis mano organizuotasis simfoninis orkestras suvaidino žymų vaidmenį Lietuvos muzikiniame gyvenime. Pažymėtina tai, kad

venimą Vereteninkų kaime, pas Vasios motiną, kur jai buvo labai gerai. Kaime ją pradėjo eiti ir to nepakeisdama ji išvykusi, ypač, kad buvo žinių, jog Krestovozdvizensko esąs Priuljevas, bet pasirodė, kad tai netiesa. Tiagnova dabar dirbo vaistinėje, kurios turta daktaras dabar turėjo perimti. Užgrobtose vaistinėje pasirodė ir flakonas kokaino, kurį partizanų vadas uostė.

3

Daktaras partizanų tarpe darbų turėjo iki kaklo. Žiemą dėmėtoji šiltinė, vasarą dizenterija ir, be to, daugėjantieji sužeistieji. Nežiūrint nuostolių partizanų eilės augo. Per tuos pusantros metų, kurių metu daktaras buvo partizanų nelaisvėje, jų eilės bent dešimteriopai padidėjo.

Jurij Andrejevič turėjo padėti. Dešinė jo ranka buvo vengrų komunistas gydytojas Kereni Lajoš, kurį lageryje vadino Lojanciu ir austrų karo nelaisvis Angelias. Su pirmuoju Jurij Andrejevič kalbėjosi vokiškai ir su antruoju rusiškai, nes jis truputį suprato rusiškai.

4

Pagal tarptautinio Raudonojo Kryžiaus konvenciją kariuomenės gydytojai ir sanitariniai daliniai tarnautojai neturi teisės ginklo būdu dalyvauti karo veiksmuose. Bet kartą daktarui prieš savo norą teko sulaužyti šį nuostatą. Susidūrė rimas užtikti jį kovos lauke ir jam teko dalyvauti mūšyje. Už partizanų buvo taiga, o priešais atviras laukas, per kurį išsisklaidė baltieji — studentai, gimnazistai aštuntokai ir mobilizuotieji vyresni. Jie buvo taip arti, kad daktaras matė jų veidus. Tarnyba pareigai, kaip ji aš suprato, juos skatino žygiui. Jie ėjo stati ir partizanų kuklos juos tiesiog kirtu, kaip dalgiai žolę.

Daktaras gulėjo žolėje be ginklo ir visos jo simpatijos buvo herojiškai žūstančiųjų bernelių pusėje. Daktaras norėjo perbėgti pas jaunuolius, bet tai nebuvo įmanoma. Ir gu lėti neveikiant, kada vyko žūbtinė kova, taip pat nebuvo galima. Ir kai telefonistas išsitiesė ir nustojo judėti, daktaras prišliaužė prie jo, paėmė jo šautuvą ir pradėjo šaudyti. Bet į jaunuolius jis šaudyti negalėjo, todėl pradėjo taikyti į kovos lauke stovėjusių apdegusių medžių. Jis taip gerai prisiskandė, kad pradėjo vieną po kitos kulkomis kirsti medžio šakas. Bet daktaro iššūvio metu į medį išsoko žmonės ir kulka du jų sužeidė ir trečią nuvertė. Kai susišaudymas praėjo, daktaras priėjo prie telefonisto ir bandė jį atgaivinti, bet jis buvo miręs. Ant jo krūtinės buvo talismanas su devyniasdešimtiesios psalmės išrašu, kuris, buvo tikima, apsaugo nuo kulkų. Tikrindamas nuvirtusį vaikną, daktaras ant krūtinės rado taip pat talismaną su tuo pat psalmės išrašu. Pasirodė, kad vaikas buvo gyvas, tiksliai gavęs šoką. Daktarui panoro jau nuolį išgelbėti, bet kaip? Partizanai nelaisvės nelaikydavo, sušaudydavo. Daktaras sugalvojo ir padedamas atvykusio

KAI KURIOS LETUVOJE ISLEISTOS KNYGOS.

Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla Vilniuje pastaruoju metu išleido k. k. šiuos leidinius:

J. Aničas ir S. Noreikienė: „Lietuvos reikalų komitariato veikla 1917—1919 metais“. 84 pusl. 1958.

L. Krasauskas: „Kaip renkami Lietuvos TSR valstybinės valdžios organai“. 80 pusl., iliustr., 1959.

J. Peras: „Daugialutis gyvenamasis namas“. 188 pusl. su iliustr.

„Sportinių terminų žodynas“. 340 pusl. 1959.

A. Zuperskas: „Vaisvynių ir midaus gaminius“. 158 pusl., iliustr. 1958.

„Žemės ūkio mechanizatoriaus žinynas“. 511 pusl., iliustr. 1959.

R. Maliukevičius: „Lietuvių darbininkų laikraštis „Vilnis“. 80 pusl., iliustr., 1959.

V. Merkys: „Lietuvos valstiečių ir žemės ūkio darbininkų judėjimas 1901—1904 metais“. 52 pusl., 1959.

J. Obelienius: „Šiaurės Rytų Lietuvos ežerai ir šventąja“. 59 pusl., iliustr., 1958.

B. Jauniškis: „Vaikų teatras“. Eilėraščiai, monologai, intermedijos ir pjesės moksleivių viščiavimams. 119 pusl., iliustruota, Vilnius 1958.

T. Adamonis: „Vincas Grybas“. 152 pusl., Vilnius 1959.

Jie sudarė CBC radio aktorių branduolį: Mavor, Moore, Ruth Springfield (viduryje) Diana Maddox and John Drainie (apačioje). Tai vadin. keturių kompanija.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

LITHUANIAN FOLK TALES compiled and edited by Stepa Zbarskas, illustrated by Ada Korsakaitė. Second enlarged edition. Gerald J. Ricard. Adresas: 85-37, 88th Street, Woodhaven 21, N. Y., U. S. A. Antra laida — padidinta ir pagražinta, spalvotais atvaizdais. Kiti viršeliai. Leidinys labai gražus, kultūringas.

TAUTOS PRAETIS — The Past of Nation — Istorijos ir gretimųjų sričių neperiodinis žurnalas — Lithuanian Historical Magazine. Tomas I, knyga I. 164 pusl. Redaktorius C. Grincevičius, 1616 S. 50 Ave., Cicero, Ill., U. S. A. Leidėjas — Lietuvių Istorijos draugija Čikagoje. Prenumeratos vienas tomas, sudarytas iš 4 knygų, — 10 dolerių, atskiros knygos kainą 3 dol.

Turinyje: Kun. V. Bagdanas (Tai monografija apie skulptorių Grybą, tragiškai žuvusį karo metu. Įdėtos ir kai kurių jo kūrinių fotoreprodukcijos). E.

felčerio Angeliaro pervilkto telefonisto drabužiais, kad galėtų jį parodyti, kaip naują atvykusį partizanauti. Jaunuolis buvo Serioža Rencevič. Kai jis visai pasitaisė, buvo paleistas, nors jis aiškiai sakė, kad jis grįš pas Kolčaką ir kovos su raudonaisiais.

5

Rudenį partizanų stovykla buvo augstame iškilime, kuri iš trijų pusių supo srauni upelė. Čia buvo palikti apkasai ir blindazai. Savo blindazą Liverij Averkijevič dalinosi su daktaru. Jis buvo labai kalbus ir jau dvi naktis daktarui nedavė miegoti. Daktaras prašė Liverij atidėti pasikalbėjimą, bet šis nenuirimo ir klausinėjo apie savo tėvą Mikulicyną. Daktaras atsakė:

— Aš jums jau kelis kartus sakiau, kad aš blogai orientuojuosi socialistinių nuotaikų gradacijose, ir ypatingo skirto tarp bolševikų ir kitų socialistų nematau. Jūsų tėvas yra iš eilės tų, kurie Rusijoje sukėlė paskutinius neramumus ir netvarką. Jūsų tėvo tipas ir būdas revoliucinis. Taip gi, kaip ir jūs, jis yra dabartinio rusiškojo rūgimo pradai.

— Kas tai — pagyrimas ar papeikimas?

— Aš dar kartą prašau atidėti pasikalbėjimą. Be to, aš kreipiu jūsų dėmesį į kokainą. Jis jums kenkia.

— Jūs, daktare, prisiskaitę ir, atrodo, pats rašote, o visuomeniškumas jūsų atrofuoja. Kaip šita paaiškinti?

— Nežinau. Tur būt niekaip. Aš vertas pasigailejimo.

— Nusizėminimas pikčiau išdidumo. Vietoje pikto pasišaipymo, geriau susipažintumėte su mūsų kursų programa.

— Ką jūs kalbate apie išdidumą! Aš nusizėminęs prieš jūsų auklėjimą darbą. Jūsų mintys apie dvasinį kariuomenės auklėjimą man žinomos. Visa, kas jūsų pasakyta apie liaudies kariuomenės kario vertinimą draugų, karių, silpnų, nepajėgių, miterų, gražių idėjų ir garbės tai juk visa tai beveik tas pat, iš ko susiformavo duchoborų bendruomenė, tai tolsto jizmo rūšis, tai svajonė apie vertingą gyvenimą, tuo pilna mano jaunystė. Ar gi man juoktis iš tokių dalykų? Bet, visų pirma, bendro tobulinimosi idėjos, taip, kaip jos buvo pradėtos suprasti nuo spafio, man nekečia entuziazmo. Ant ra, visa tai dar toli nuo įgyvendinimo, o už vieną tiktai tušią plepalą apie tai jau užmokėta tokiomis kraujo jūromis, kad, tikriausia, tikslas nepateisina priemonių. Trečia, ir tai yra svarbiausia, kai aš girdžiu apie gyvenimo pertvarkymą, aš savęs jau nebesuvaldau ir krintu į nusiminimą. Gyvenimo pertvarkymas! Taip gali svarstyti žmonės, nors gai būt ir kaima mačiusieji, bet ne karto nepatyrę gyvenimo, neatjau tusieji jo dvasios, jo sielos. Jiems būtis tai gumulas grubios, nesutaurintos jų palietimu medžiagos, reikalingos apdirbimo. O gyvenimas medžiaga niekad nesti. Jis pats, jeigu no rite žinoti, nuolat atsinaujinąs pradai, jis pats save pertvarko ir perkuria, jis pats nepalyginamai augštesnis už mūsų su

LITUANICA CANADIANA

SUDARĖ BIBLIOGRAFAS

A. RUZANIEC-RUZANCOVAS

1949—1959

I. KNYGOS — LIVRES-BOOKS

5. 8. Literatūra — Litterature — Literature
8—1 Poezija — Genre poetique — Poetry

Kozulis, Pranas (1917 4-4): Pranas Kozuliss Dulkės ežere. Toronto, sp. npz. 1950. Virš., 62,2 nmm. p. 136x192 mm 75 ct. Rec: A. E. Lietuvių žinios 50-29,3; Aistiss, J. A. 50-10, 471-472; Antanaitis, T. Draugas 50-104, II, 1; Kuzmickis, J. Tėviškės žiburai 50-28,5; Leskūnas, A. Nepriklausoma Lietuva 50-17,4; M. Tėviškės žiburai 50-19,5; Nagys, H. Tėviškės žiburai 50-20,5; Prunskis, J. dr. Draugas 50-98, II, 3,6

Nevardauskas, Jonas: Jonas Nevardauskas Užrūstin tie dievai. Montreal, išleido „Nepriklausoma Lietuva“, spaudė sp. b-vė „Nepriklausoma Lietuva“, 1949. Virš., 111, 1 nmm. p. 152x227 mm 1015 egz. \$ 1. Viršelis: Antano Tamošaičio. Rec: Nevėžio Jonas Nepriklausoma Lietuva 49-47,4 ir Naujienos 50-165,5.

Pūkelevičiūtė, Birutė (1923 8 12-): Birutė Pūkelevičiūtė Metūgės. Toronto, Ont., išleido Leidykla Baltija, leidinio Nr. 4, spaudė spaustuvė Banga. 1952. Virš., 95,1 nmm. p., iliustr. 122 x 173 mm 500 egz. Pastaba: 4 p. — Iliustravo ir viršelį piešė Juozas Akstinas (1922-). Rec: — Argentinos Lietuvių Balsas 53-972,2; — Atspindžiai 53-8—9, 21-22; B. V. Naujienos 53-57, 3; Blekaitis, J. Naujienos 53-22, II, 1-2; Inkrata, B. Literatūros lankai 53-3, 30-31; Kazimieraitis, B. Dirva 54-6,4; Nagys, H. Tėviškės žiburai 53-11,5

Rukša, Balys (1926 1 31-): Balys Rukša Žemės rankose Poezija. Toronto, Canada, cago 29, Ill., U. S. A.

Turinyje: V. Tumėnė — Mingailaitės, Stasio Raštio, Danutės Narutaitės, Jono Kardelio straipsniai ir Justino Tumėno eilėraščiai. Leidinys gražiai išleistas.

sp. npz. 1950. Virš., 77,3 nmm. p., iliustr. 150x191 mm \$ 1.00. Pastaba: 2 p. — Iliustravo dail. Juozas Bakis (1922 9 7-). Rec: Arėnas, K. Akiratis 50-1, 35-36; Babrauskas, B. Aidai 50-1, 36-37; J. J. Naujienos 50-141,3; Leskūnas, A. Nepriklausoma Lietuva 50-31,4; Maldeikis, V. Nepriklausoma Lietuva 50-37,4; Nagys H. Naujienos 50-241,5 ir Tėviškės žiburai 50-34,5; Varnauskas, A. Naujienos 50-217,5 ir 50-276-277 nr. 47

Bus daugiau.

JUNGTINIŲ TAUTŲ LAVINIMOSI CENTRAS

atidarytas prie Britų Kolumbijos Universiteto Vancouveryje. Numatyta, kad šiame centre studijuos kasmet 50 studentų iš atsilikusių kraštų, kurie gauna UNO paramą. Studentai gaus šios tarptautinės organizacijos stipendijas. Centro paskirtis yra duoti studentams bendrąjį kursą prieš tai, kol jie pradės savo specialybių studijas kituose universitetuose arba studijų praktiką pramonėje. Šio lavinimosi centro išlaikymas ir tvarkymas yra remiamas Federalinės Valdžios ir Britų Kolumbijos Universiteto. Pirmasis į šį centrą įsirašęs studentas yra barmietis Mr. U. Tun Tin. (CS).

KANADOS KOMUNISTAI NUĖMĖ „DŪMŲ UŽDANGĄ“

Labor Progressive partijos tautinis kimitetas nusprendė vėl pasivadinti Kanados Komunistų Partija. Tai paskelbė partijos vadas Tim Buck savo kalboje Vancouveryje. Ši jo kalba pažymėtina ssavo atvirumu. Jis prisipažino, kad L. P. P. etiketė buvo priimta paskutiniojo karo metu tik kaip dūmų uždangas. — Šita buvo, aiškiai žinoma, kad niekados nepripažinta jokio komunistų vado — ir kad komunizmas laimi labai mažai pasekėjų šiame krašte. Dėl varo pakeitimo galima tik tiek pasakyti, kad kokiu vardu komunistai besivadintų, jie visada bus kaip tas „leopardas, kuris negali pakeisti savo dėmių“ — juos pažinsime tuo kuo jie yra. (Canadian Scene)

jumis bukaprotiškas teorijas.

— Ir vis dėlto lankymas susirinkimų ir bendravimas su puikiais mūsų žmonėmis, drįstu pasakyti, pakeltų jūsų ūpą. Jūs nepasiduotumėt melancholijai. Aš žinau jos priežastį. Kad mus spaudžia. Bet tai laikinis reiškinys, Kolčako žlugimas neišvengiamas. Atminkite mano žodžius. Pamatysite. Mes nugalėsime.

— Jūs tur būt galvojate, kad man nėra geresnės vietos, kaip čia pas jus stovykloje. Jūsų manymu, aš jums dar turėčiau būti dėkingas, kad jūs mane išlaisvinote iš šeimos, su naus, namų, darbo, iš visko, kas man yra brangu ir kuo aš gyvas. Yra gandy, kad ir Varykyną buvo užėję keisti žmonės, nematyti, mongoliški. Iššaudė žmones ir vel dingo. Šako mūsų siškai kažkaip pabėgti.

— Niekaip. Išmislas. Plepalas.

— Na, jeigu jūs toks geras, kaip kalbate savo paskaitose, tai atleiskite mane į visas keturias šalis ir aš eisiu į ieško ti savo šeimos. O jeigu neatleidžiate, tai nutilkite ir leiskite man pamiegoti. — Ir atsigulė veidu į pagalbį, stengėsi ne girdėti, ką šneka Liverij.

Liverij pradėjo jį raminti ir įtikinėti, kad pilietinis karas į pavasarį pasibaigs, prasidės laisvės dienos, tada niekas nedrįs daktaro laikyti. O ligotl reikia pakentėti. Ir kur da bar daktaras eity. Pačio jo labai reikia jį laikyti.

„Prakeiktas“ — galvojo daktaras. — „Vėl pradėjo ne sibaigiamą kalbą. O Tonia, nelaiminga mano mergelė! Ar tu dar gyva? Kur tu? Dieve, juk ji jau seniai turėjo gimdyti. Kas gimė — berniukas ar mergyte? Tonia, amžinas man prie kaištas ir mano kaltė! Lara, man baisu tavę pavadinti, kad drauge su vardu neiškvėpčiau ir savo sielos. O šitas vis šneka, nesiliauja! Aš neiškentėsiu ir kada nors ji nušausiu“.

6

Bobų vasara praėjo. Prasidėjo saulėtos auksinio rudens dienos. Jurij Andrejevič atėjo į blindazą pasikalbėti su kolega gydytoju Lajoš.

— Pirmiausia aš norėčiau išspręsti ligoninės pertvarkymo reikalą, — kalbėjo daktaras Živago.

— Gerai, — atsiliepė Lajoš. — Bet aš turiu pastebėti, kad jūsų sumanymas apie psichiatrinę profilaktiką manęs nestebina. Ir aš esu tos pačios nuomonės. Pasirodė psichiniai susirgimai labai tipiško pobūdžio, turį laiko žymes, tiesiogiai išsiskaiti istorinių epochos aplinkybių. Pav. Pamflin Palych. Jis išprotėjo iš baimės dėl savo artimųjų. Jis mano, kad jei gu jis bus užmuštas, o jie pateks baltiesiems, tai jie už jį turės atsakyti. Labai sudėtinga psichologija.

— Aš labai gerai pažįstu Palych. Drauge su juo buvo me kariuomenės tarnyboje. Jis toks juodas, žiaurus, su žema kakta. Nesuprantu, ką jūs jame randate gera. Jis visa da už kraštutines priemones, žiaurumus ir žudymą. Na, gerai. Aš juo užsiimsiu.

D. b.

Toronto paežerės vaizdas, žiūrint iš lėktuvo. Prie krantinių stovi kanadiškieji ir užsienio laivai. Šis vaizdas žymiai pa-
sikeis, kai atidarytas Šv. Lauryno jūrkelis. Toronto uostas bus jūros laivų uostas, ir pats miestas—uostamiestis. (CS).

NIAGAROS PUSIASALIS

NEGALIMA NEPASIDŽIAUGTI!

Ivyko Niagaros pusiasalio koncertas, kas nereto nuomone negalėjo įvykti: Čiurlionio ansamblis negalėjo čia praeiti be nuosto lių. Kiti rašė: Merrittonas! Mažiausia pasaulyje vietovė! Mažiausios St. Catharines mažiau priemiesčio. Kas į jį važiuos? Bus maksimum pora šimtų lietuvių. Ansamblis išvyks neapmokėtas!

Tik tie, kurie pažįsta šį pusiasalį, taip negalvojo. Gal apsiriko tik viename: kad gėli Merrittoną suplaukti tokia masė žmonių, kokia suplaukė Merrittono laukai vargu kada matė tiek mašinų pristatytų kuriame rengime.

„Ansamblis buvo „nusiurpųzintas“ iki pat pagrindų. Savame aišku apie jokių nuostolių negali būti ir kalbos.

Koncerto pasisekimas, dalyvių nuotaika be jokios abejonės laiduoja šios rūšies rengimus ir ateityje ir tuo būdu mūsų Pusiasalio reikšmė lietuvių gyvenime.

TAISAU

televizijos ir radio aparatus.

Albinas Pranevičius.

DOMINIC 6-6637

Darbas garantuotas.

vybės žygyje dar labiau padės. Be jokios abejonės, mes jau žengiamo lietuviškų bendruomenių pasaulyje pirmose gretose.

Ir dar kas svarbiausia. Ši parengimą ruošė lietuviai, mūsų bendruomenės nariai, kurie save mieliai vadina vilniečiais. Mums gi svarbu tiek, kiek jie yra lietuviai ir puikiai dirbą lietuvišką darbą.

Na, šitą faktą, mes šio krašto tautiečiai - visuo menininkai, turėtumėm gerai išsąmoninti kaip reikalingas, ir ateityje nebeklaidžioti.

Juk neretas, ypač K. L. T. S. Skyrius Wellande pasidare sau klaidingas išvadas, ko rezultate išgyveno apgailėtinas nusivylimo valandas ir aišku, karčią pamoką: lietuvis neis žiūrėti nei ukrainietiško kazo ko, nei vokiško totentantzo, kada tuo pat metu koncertuoja toks ansamblis, kaip Čiurlionio. Priešingai visi nuėjo pas Čiurlionį. Neretas — įvykiui pabrėžti.

Naturalu: ruošia tas, kam geriausiai sekasi. Ruošia tas, kas pasiekia geriausių rezultatų.

Ar nesiunčiame į sporto lenktynes tuos, kurie greičiausiai bėga, geriausiai mēto kamuolį, įvaro daugiausia glbų? Maža

kas norėtų irgi tų golų įvaryti, imesti daugiausiai, nusokti toliausiai? Bet norai yra neviskas. Reikia padaryti — įrodyti, o ne vien tik žadėti.

Kam, girdi, vilniečiai?

Vėl atsakymas aiškus: todėl, kad mūsų visuomenė myli vilniečius. Juk ne vilniečiai suplaukė Merrittoną, bet nevilniečiai. O suplaukė todėl, kad jiems patinka ką daro vilniečiai, visai nesigūndam, ar tie vilniečiai jau ir yra be galo geri, išrinktieji lietuviai, ar tik vilniečių vardą nešioja. Ir nėra ko gylintis. Yra lietuviai, kaip visi kiti. Bet Vilniaus ideja yra brangi lietuviui iš čia ir pasisekimas. Ir ačiū Dievui, kad taip yra. Nebūtų Vilnius amžinoji Lietuvos sostinė. Lietuviui užtenka jo vardą išgirsti, kad lietuvis be jokių svyravimų atsuktų į jo pusę.

Aišku, galime ir darome ir darysime čia visokius gražius parengimus ir niekas to mums čia uždrausti negali. Bet vien turėtumėm daboti: pasi rinkime kiekvienas sau tinkamą laiką, o nesigūrskime ten, kur jau stovi kiti.

Neestetiška, net ir ne lietuviška. Nori pasisekimo — su galvok naują formulę, tokią, kuri surtauktų nebe tūkstantį, bet dar daugiau lietuvių.

Taigi — ateityje eikime lietuvių darbą be susigrūdimo, maloniai, bičiuliškai, širdingai, vieni kitiems su parama, bet neikime su savo maža ambicija.

Tuo tarpu negalime nesi džiaugti pasiektu laimėjimu: išsigalime net Čiurlionio ansamblį pasikviesti! Reiškia lietuviškos kultūros bado pavojaus nebus ir ateityje. „Čiurlionis“, „Varpas“, Rochesterio choras, Hamiltono ansamblis ir tt. eina čia vienas po kito ir kol eis — gražiau būti negali. Be to ir jėms smagu matyti, kad yra ir bus kur eiti.

Rugpjūčio 1 dieną Parapijos metinėje šventėje girdesime naujai perorganizuotą Ročesterio chorą, matysime lietuvišką meno parodą, džiaugsimės Toronto tautiniais šokiais ir Hamiltono lietuvišku orkestru.

Kodėl vėl pilna žmonių bus? O gi todėl, kad vėl begalo didelės reikšmės darbas dirbamas: teikiama parama Niagaros Pusiasalio lietuviškai parapijai, kartu vėl teikiama parama, už tarnautas dėmesys lietuviškiems kultūros nešėjams.

Šitaip mes visi čia einame pirmyn ir pirmyn plačiuoju Lietuvos vieškeliu į mūsų tautos išsilaikymą, ir mūsų tautos galutiną laisvę.

Motiejus.

BUS DIDELĖS SPORTINIO ŠAUDYMO VARŽYBOS

1959 m. gegužės 4 d. Niagaros pusiasalio ramovėnai po skyriaus valdybos rinkimų, svairs to veiklos darbus, kas būtiniausia reiktų nuveikti šiais metais. Siūlymas vienas, bet patai ko visiems tai pagyventi šaudymo meną, kuris kiekvienam ramovės nariui ir ne nariui buvo yra ir bus svarbiu objektu, o ypač dabarties perspektyvoje. Todėl visapusiškai pritariamas sudaryti sportinio šaudymo lavinimosi planą, netik skyriaus narių tarpe, bet kviešti kas tik domisi šaudymo sportu suruošiant visą eilę pratimų pradedant nuo pagrindinio: gulom nuo rankos, klupsiom ir stacion. Rezultatai geri, Niagaros pusiasalio ramovėnai liepos 11 dieną atliks trečią paruošiamą šaudymą iš padėties stacion.

Šaudymo sportui pagyventi nutarta suruošti liepos 25 dieną V. Bieliūno ūkyje, R. R. 1 Welland, Ontario, šeimininė gegužinė su sportiniu šaudymu ir kitokiu sportu, kaip futbolo rungtynėmis, lauko tenisu ir t. t. Į šias rungtynes yra kviečiami dalyvauti Rochesterio ramovės skyrius, Toronto šaulių VI. Putvio kuopa, Hamiltono, St. Catharines ir Wellando Medžiotojų ir Meškeriojų klubai.

Šaudymo sąlygos šiuolomos tokios: Kanadiškas taikiny 10 žiedų, atstumas 25 jardai, šautuvai 22 kalibro, o ne optiniai ir neautomatiniai, sveria apie 7 svarus. Grupinio šaudymo sąlygos: šeši šauliai iš atstovaujamo dalinio ir turi būti tik na riai. Šaudoma 9 šūvius, po 3 iš kiekvienos padėties: trys gu

lom nuo rankos, trys klupsčiom ir trys stacion. Šaudoma atvirame lauke. Laikas 15 minučių. Šaudymą galima koreguoti žiūronų pagelba. 1 ir 2 vietų laimėjusiom ekipom bus išduoti specialūs pažymėjimai. Grupės prašomos turėti po vieną teisėją šaudymui vesti.

Be to, įvyks ir individualinio šaudymo rungtynės, kuriose gali dalyvauti visi. Sąlygos tos pačios tik paleidžiama po 5 šūvius iš padėties stacion. Trys pirmieji gausiai sušaudę bus premijuojami. Šaudymo pra

DAINININKAMS — MUZIKAMS

Neatidėliokite iki PASISEKI MO — kurkite jį patys.

Įrašykite į plokšteles jūsų mėgiamus muzikinius dalykus. Tai bus jūsų geriausias prisistatymas teatro savininkams, šokių salei, naktiniam klubui ir t. t.

Uždirbkite parduodant savo talento vaisius.

HI-FI Recording Studio
(Home Recording Service)

4044 Ontario St. E.,
Montreal — LA 6-7521.

džia nuo 2 iki 5 val. 5 val. vakaro. Šokiai nuo penktos iki 11:30 nakties. Išbandymas šautuvų 12—2 val. pp.

Visi Niagaros pusiasalio ir apylinkės tautiečiai, maloniai kviečiami dalyvauti ir tuo pa remti ramovėnų organizacijos siekimo darbą.

LVS „Ramovė“ Sk. V-ba.

● Lietuvos artistų grupė išvyko į Kazachstaną, vadovaujant art. E. Jakševičiui. Tai „estradinių artistų“ grupė, su akrobatais ir žiongleriais. E.

● Lietuvių liaudies dailės paroda bus suruošta Varšuvoje. — Rugpjūčio mėnesį iš Lenkijos į Vilnių bus atvežta J. Mateikos kūrinių paroda. E.

● „Jaunosios moters mokykla“ įsteigta Panevėžyje. Panaši mokykla veikianti jau Kaune.

Be knygos nėra kultūros

Viena žinokime: knyga yra tas, kas užpildo ir laisvą laiką, ir nemigo naktis, ir bet kurią negerą nuotaiką. Knyga be to, suteikia naujų minčių, atidaro naujas, plačias padaires ir patenkina dvasiškai. Todėl įsigykime sau ir dovanų artimiesiems, vaikams ir jaunimui.

Mokyklai ir gyvenimui. LIETUVOS ŽEMĖLAPIS 3,50

Su aiškinimais, vietų vardais ir tt.

Dr. V. Tumėnienė. MANO ATSIMINIMAI 3,00

Lietuvių pasakos ANGLISKAI — Lithuanian folktales.

Tinka mokyti anglų kalbą. 4,50

S. Miglinas. PAVERTOJI LIETUVA 1,50

S. Miglinas. LIETUVA SOVIETINĖS AGRESIJOS DOKUMENTUOSE. 1,50

Dr. V. Sruogienė. LIETUVOS ISTORIJA \$ 12,00

W. S. Maugham. DAŽYTAS VUALIS, arba svetimos žmonos nevoj 3,00

„STUDENTŲ VARPAS“ 0,50

J. Mingirdas. PATARLĖS, PRIEŽODŽIAI, POSAKIAI 3,50

„VARPAS“ (dvigubas) 2,00

Študia Lituanica. MAZOJI LIETUVA. 5,00

Dr. J. Prunskis. RINKTINĖS MINTYS 4,00

J. Balyš. PATARLĖS 3,50

E. Tumėnė. KARALIAI IR ŠVENTIEJI 2,50

J. Simonaitė. PENKIŲ PAVASARIŲ AUDROJ. 2,50

E. Bačelis. KOLCHOZAI LIETUVOJE 0,50

P. Andriūšis. ANOJ PUSĖJ EZERO. 1,50

V. Andriūkai. AUDRA ŽEMAIČIUOSE 2,20

Karolė Požeraitė. DIDVYRIŲ ŽEMĖ. 1,50

Paulius Jatulis. PO TUKSTANČIAIS KAUKIŲ 1,50

V. Čižiūnas. TAUTINIS AUKLĖJIMAS SEIMOJE 1,50

B. Pūkelevičiūtė. METOGES. 1,00

Merimee. KOLOMBA, romanas. 2,50

V. Zemkalis. KUDIRKOS SAJODIS 0,75

B. Stundžia. BURIAVIMAS IR JORININKYSTĖ 2,00

K. Požeraitė. NUSIDĖJĖLĖ, romanas \$ 2,—

J. Gruodis. VISUR TYLA, AGUONELĖS, RŪTA, RUGIAGĖLĖS 1,50

J. Balyš. LIET. TAUTOSAKOS SKAITYMAI 3,—

V. Ramonas. KRYŽIAI, romanas 2,—

Dr. K. Grinius. ATSIMINIMAI ir MINTYS 1,50

P. Orintaitė. MARTI IŠ Miesto 0,75

S. Zbarskas. RIEŠTAUSIO SŪNUS, vaikams 0,75

S. Zbarskas. PER ŠALTĮ IR VĖJĄ, vaikams 0,40

S. Zbarskas. GANYKLŲ VAIKAI 0,80

V. Tamulaitis. SUGRĮŽIMAS 1,10

Vydūnas. TAURENIO ŽMOGAUS UZTEKĖJIMAS 0,30

Vydūnas. BHAGAVAD - GITA, iš sanskrito 0,30

Vytėnis. RAUDONOJI ŽVAIGŽDĖ, žodynė 0,75

Prof. Roemeris. LIETUVOS SOVIETIZACIJA 0,25

Pinigus siųskite adresu: 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal 32, P. Q., Canada.

DOVANŲ SIUNTINIAI Į SOVIETŲ SĄJUNGĄ IR KITUS UŽIMTUS KRASTUS

Su malonumu pranešame, kad PAGERINOME MAISTO TEKSTILĖS ir VAISTŲ

bei kitų dalykų persiuntimą

Prašykite mūsų naujo kainoraščio ir kitų informacijų

pas Montrealio atstovą

Mr. Manfred Kory

Mūsų kainos žemiausios Kanadoje ir JAV.

JŪS GALITE PILNAI PASITIKĖTI

Kanados didžiausia ir labiausiai prityrusia

dovanų siuntinių persiuntimo firma

INTERNATIONAL GIFT PARCEL SERVICE

1126 SHERBROOKE ST. WEST. Tel.: VI 4-4860
Montreal 2, P. Q., Canada.

Vietoj rašymo - pasikalbėkite su savo artimaisiais!

Jūs turite tėvynėje savo brangius tėvus, gimines ar draugus. Jūs labai noriai jiems rašote ir net trumpiausias jūsų laiškelis suteikia jiems daug džiaugsmo.

Štai dar geresnis būdas jiems pradžiuginti:

Kalbėkite jiems, įrašant savo balsą į nedūžtamą plokštelę; kalbėkite jiems visa šeima, neišskiriant nei vaikų.

Mes įrašome į plokštelę jūsų balsus mūsų studijoje ar jūsų namuose. Vieną hi-fi plokštelę galima net už \$4.50.

HI-HI RECORDING STUDIO

(Home Recording Service)

4044 Ontario St. East,

Montreal, P. Q.

LA 6-7521.

Verdun

PO 6-5641

HICKSON GROCERY

ALUS ir MAISTO PRODUKTAI

Pristatymas nemokamai

241 Hickson Ave.

Sav. Paul Jocas

Baltica Investment Corp.

Autorizuotas kapitalas \$ 120.000

Perka - parduoda žemę, sklypus, pelningus namus.

prez. J. Skučas, RA 2-6152, 6966-44 Ave. Rsmt.

Išd. E. Griganavičiūtė RA 7-4097.

Reik. ved. P. V. Zubas DO 5-0224

GENERALINIS STATYBOS KONTRAKTORIUS

D. E. BELANGER & SONS

18 METŲ JŪSŲ VARNYBOJE

GARANTUOTAS DARBAS.

259—3 Ave.,

Ville Lasalle.

DO 6-9343

M. MAČIUKAS

VYRISKŲ IR
MOTERISKŲ ROBŲ

SIUVĖJAS

AUGSTOS KOKYBĖS

RANKŲ DARBAS

ANGLISKOS MEDŽIAGOS

79 ir 81 St. Zotique St. E.

Tel. CR 7-0051. MONTREAL.

MŪSŲ SPORTAS

VEDA KAZYS BARONAS

PABALTIO DVIRATININKŲ

daugiadienio varžybos Vilnius — Kaunas — Ryga — Talli nas, 1004 km nuotolio, baigė si estų pergale individualiai (A. Viaravas), komandškai ir tautiškai. Lietuviai, kurie pir mavo iki pat Estijos ribų, ko mandiškai turėjo užleisti ant rą vietą latviams (Rygos AS K), tačiau tarp respublikinėje iskaitoje, užėmė antrą vietą. Iš lietuvių geriausiai pasirodė Vilniaus Spartako atstovas P. Čelkys, nuvažiavęs 1004 km per 25 val. 55,20 min. ir užė męs penktą vietą.

TRADICINĖS LENGVOSIOS ATLETIKOS RUNGTYNĖS,

i Pabaltijo valstybių varžybas įjungiamas vis dažniau ir Gudi ja. Taigi, Rygos Dauguvos sta dione, be pačių pabaltiečių dar dalyvavo ir gūdai, kurie ši ke turiu tautų lengvosios atletikos susitikimą ir laimėjo taš kais. Latviai buvo antrieji, o lietuviai, pralenkę estus vienu tašku užėmė trečią vietą. Šio se varžybose mūsiškiai atsiekė neblogų pasekmių, kurių išskir tini yra: šuolis ir tolį Vaupšas — 7,16 m, šuolis su kartimi J. Mozūra — 4,20 m. 1500 m be gimas — J. Pipynė 3; 46,8 min. (geriausias laikas šiame sezono visoje SS!), 20 km ėji mas A. Mikėnas — 1 val. 35 min. 58,8 sek., šuolyje ir tolį penkiakovėje D. Nepaitė atsie kė naują Lietuvos rekordą — 5,90 m. Nepasisekė mūsų dis ko metikams Varanaukui ir Baltušnikui, nes juos pralenkė estas, numetęs tik 50,47 m, kai tuo tarpu Baltušnikas buvo antras (49,95) ir Varanauškas net penktoje. Tuoj pat po var žybu, šoninėje aikštėje, Baltuš niko diskas skrido už 54 m ri bos, tačiau tai jau buvo šaukš tai po pietų. Nepasisekė ir m ūsų pasaulio meistrė B. Zala gaitytei, kurią pralenkė gudė Bielova. Atrodo, kad didelė kaitra Rygoje, gerokai pavei kė mūsų metikus. Daug ge riausio pasirodė antroji Lietuvos lengvosios atletikos rinktinė, tuo pačiu metu Kaune, įveikda ma simpatiškus estus.

Irkluočių susitikimas tarp Lietuvos, Latvijos, Estijos (ir vėl priede!) Gudijos ir Molda vijos atstovų, baigėsi pastar ūjų pergale taškais. Lietuviai, pralenkę latvius, estus ir mol davus, užėmė antrą vietą. At rodo, kad antroji vieta Lietu vai yra a tradicinė, nes ir fecht a vimo varžybose Minske jie bu vo aplenkti tik gudų, tačiau nu galėjo Rytinės Vokietijos rin tinė, kuri Europoje yra žino ma, kaip pajėgi komanda.

TRUMPAI IS LIETUVOS

Komandinis Lietuvos stalo teniso meistris bus išspręstas tarp Vilniaus ir Kauno atsto vų. Pirmenybių lentelėje, pas kutinėje vietoje yra Klaipėdos Medikas, nelaimėjęs nė vienu rungtynių.

— Rusijos krepšininkai vie šėjo Kaune ir Vilniuje. Kaune rusaitės nugalė jo KKI komandą 38:48, o m ū

sų vyrai sužaidė lygiomis (74 :74). Vilniuje, rusai laimėjo abu susitikimus: moterys 56: 24 ir vyrai 87:73.

— Stipriausių lauko tenisi ninkų turnyrą laimėjo Paltaro kas prieš Augustaitį, Trumpą ir Dineiką, tuo tarpu moter ū grupėje, geriausiai sukovėjo Slizytė, po jos Naujelytė, Le vinienė, Berensevičiūtė, Balt rūnienė.

— Tarp miestiniame šachma tų susitikime šauliai įveikė Pa nevėžį 4:2.

— Kaune prasidėjo tarptau tinis tinklinio turnyras, kuria me dalyvauja Lietuvos, Esti jos, Latvijos, Gudijos ir Lenki jos tinklininkai. Varšuvos AZ Š (lenkų akademinis sporto klubas — vardas paliktas iš nepriklausomybės laikų — K. B.) nugalėjo estus, o Kauno žalgiris — Krokuvos Vyslą 3 :1. Visas pasekmes paduosime sekančiame Nr.

— Geriausių Lietuvos trišuo lininkų sąrašas, randamas ir iš N. Lietuvos laikų pavardės. A. Kondrackas pasekė 14,25 m yra aštuntas, Z. Puzinauskas (dabar Čikagoje) vienuoliktas, V. Komaras (18) ir torontie tis A. Supronas — 21-oje vie toje.

— Naują Alytaus m. rekor dą šuolyje ir augštį atsiekė V. Švilpa, iššokęs 1,92 m.

— Nauju potvarkiu, Lietu vos sportinio gyvenimo pasi ro šakos, bus tvarkomos „fede racijų“ (kodėl ne sąjungos?). Ir taip, jau veikia lauko teniso (pirm. J. Jurgaitis) ir buriuo tojų — Žumbakys ir sekret. Z. Strazdas.

TRUMPAI IS VISUR

— Garsųjį Wimbledon la uko teniso turnyrą (neoficialios Europos pirmenybės) laimėjo Peru atstovas Olmedo.

— Baigminės Vokietijos futbolo pirmenybių rungtynės, baigėsi Frankfurto pergale, ku ris įveikė Offenbachą 5:2.

— Amerikos lietuvis B. Bag donas numetė kūjį 61,87 m.

— Pasaulio moter ū krepš nio pirmenybės bus pravestos Maskvoje spalio 10 — 15 dd. Rengėjai praneša, kad jau užsi registravo 15 valstybių.

— Naują pasaulio jieties me timo rekordą atsiekė amerikie tis A. Cantello. Pasekmė — 86,04 m. Tuo tarpu lenkas Piantkovski — numesdamas diską 59,92 m pataisė ameri kiečio Gordien rekordą 64 cm.

— Tarp tautiniame futbolo turnyre Kairo mieste, egiptie čiai baigmėje įveikė Sudaną 2 : 1 ir laimėjo Afrikos taurę. Tre čioji vieta teko Etiopijai.

● Vilniuje įvyko abiturient ū susirinkimas, kuriame švie timo ministeris Gedvilas. Jis patarė nesiveržti į augstąsias mokyklas, o eiti dirbti gamy boje. E.

● Pirmieji Lietuvos gyvento jai Lietuvoje gyvenę Džukijos krašte, dėstė Vilniaus radijas birželio 22 d. Tai esą išaiškin ta senovės iškasenomis.

A. NORKELIŪNAS

Commissioner of the Superior Court of Montreal

MONTREAL ENTERPRISES REG'D.

VISŲ RŪSIŲ DRAUDIMAS.

6695—35-ta Ave., Rosemount (kamp. St. Zotique)
Montreal 36, Que. Tel. Raymond 7-3120.

12 metų patyrimas.

SĖJA

Tautinės, demokratinės minties mėnesinis lietuvių laikraštis. * Leidžia ir redaguoja: G. J. Lazauskas,

Eina penkti metai.

Administracijos adresas: JUOZAS URBELIS

1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill., USA.

Prenumerata: JAV ir kitur 3 dol. metams.

Akademinių svarstymai

LIBERALINĖ MORALYBĖ

— Visada kiekvienas sau tuo pačiu naikina betkurį so cialinio sugyvenimo pagrindą.

Karolis Drunga, psl. 205-6.

— Žmogus yra vienintelė bū tybė, turinti moralinę dimensi ją. Vien tik žmogus savo spren dimus, savo pasirinkimus tarp įvairių alternatyvų jaučia esant moralškai reikšmingais. Žmogus yra individas — neda lomas ir smulkesnius ir nesuly domas į didesnius vienetus, ri botas laikų tarp gimimo ir mir ties, savo esmėje vienišas ir ne pakartojamas. Jis ryškiai, net skausmingai, jaučia savo indi vidualumą ir moralinę atsako mybę, kurie yra jo vertės ir di dybės pagrindas. Žmogus yra nelygstamos vertės, nes kiek vienam žmogui yra atvira gali mybė save pateisinti ar pa smerkti pagal jo paties morali nių reikalavimų pajautimą. Šią galimybę turi kiekviena žmo niška būtybė — net kūdikis, kurio laukia moralinės alterna tyvos ateityje, kai jo moralinis jausmas bus suformuotas — ir ši galimybė nėra išsemta iki pat žmogaus mirties. Nelygsta mos žmogaus vertės idėja turi du aspektus: ji kreipiasi į kiek vieną žmogų, ragindama savo gyvenime siekti žmogiškosios didybės, kuri nėra dovana, bet visiems atvira galimybė, ir rei kalaudama santykiuose su ki tais žmonėmis pagarbos jiems, jų individualioms asmenybė ms, jų žmoniškajai egzistenci jai.

— Etikos dėsniais kalbant nekintantieji liberalizmo dės niai yra: neužmušk, nevok, ne meluok, neišnaudok. Jis jų ne išrado, bet mielai priėmė ir vys tė... Laisvės postulatą: as mens neliečiamybė, lygybė ir brolybės obalsiai slypi tuose etikos dėsniuose ir yra tik jų nuosekli išdava. Ir nežiūrint, kiek paskiri liberalai, liberal ū organizacijos ar valdžios bū tų su šiais principais prasilėnu sios, visgi jie buvo, dar ir prieš krikščionybės atsiradimą, ir vi sados liks darnaus socialinio sugyvenimo vienintelis visiems ar bent daugumai priimtinas pagrindas. Ir tai, mano nuomo ne, yra liberalizmo pagrindi nis principas. Tik dėl jo libe ralizmas yra lojalus visų reli gijų, filosofijų atžvilgiu, kuri ū išvestinėse etikose randame ta patį ir priešas visų tų, kurie m i nėtus etikos dėsnius neigia ir

(Ištraukos iš neseniai pasi rodytųjų, Santaros - Sviesos Federacijos išleistos knygos Lietuviškasis Liberalizmas. Ją galima gauti paštu, pasiuntus 3 dol. adresu: Raimundas Mie želis, 2618 W. 71st St., Chica go 29, Ill., U. S. A.

Lietuviškajame liberalizme bendradarbiauja: V. Doniela, K. Drunga, J. Girmius, A. J. Greimas, J. Jakš-Tyris, J. Kau pas, V. Kavolis, V. Rastenis, R. Šilbajoris, ir V. Triumpa).

STANDARTINIAI SIUNTINIAI LIETUVON

Medžiagos, rūbai, avalynė, vaistai, maistas, siuvamos mašinos, laikrodžiai ir kt.

per

Lithuanian Trading Co. London, England.

Montrealyje Atstovas

Aug. MYLÉ

991 St. Elizabeth Str. Montreal 18. P. Q.

Tel. UN 1-1176.

SIUNTINIAI PILNAI APDRAUSTI.

Skambinkite, pristatysiu pavyzdžius ir katalogus.

LIUDESIO VALANDOJE

KREIPKITEŠ PAS

Laidotuvių Direktorių

C. Halpin Funeral Home Reg'd.

KOPLYCIA VERDUN — WILLIBRORD AVE

4500 VERDUN Ave., Verdun. — Tel. PO 9-1193

LABAI SVARBUS PRANEŠIMAS

Lietuvių Prekybos Bendrovės Londone vadovybei malonu pranešti, kad ji yra susitarusi su vienu didžiųjų Anglijos audimo fabriku pagaminti

Lietuvių Prekybos Bendrovei 75.000 jardų

EKSPORTINĖS RŪŠIES VILNONĖS MEDŽIAGOS.

Remdamiesi ilgu savo patyrimu ir žinodami, kas mėgstama Lietuvoje, toms medžiagoms esame parinkę specialų raštą — dvigubus ypač švelnius ruoželius. Taip pat ir naujas spalvas esame parinkę ypač patrauklias: melsvą, tamsiai rudą ir tamsiai pilkšvą.

Visos tos medžiagos turi įrašą „Made in England“.

Nepaisydama tai, kad tos medžiagos yra žymiai aukštesnės rūšies ir daug brangesnės, Lietuvių Prekybos Bendrovė nusprendė siūlyti jas visiems lietuviams standartiniams siuntiniams sudarinėti nepakeltomis kainomis.

Kadangi dar yra daug tokių lietuvių, kurie nori užsisakyti mūsiškį „Specialų standartinį siuntinį“, kurį sudaro 23 jar dai medžiagos, Lietuvių Prekybos Bendrovė nusprendė skirti tam reikalui 23.000 jardų medžiagos, iš kurių bus galima sudaryti 1.000 „Sepcialių standartinių siuntinių“. Tokį siuntinį sudarys 23 jardai NAUJŲ EKSPORTINĖS RŪŠIES VILNONIŲ MEDŽIAGŲ DVGUBAIS BRUO ŽELIAIS 7 vyriškiems ar moterišk. kostumams tiktai už

\$ 79.00

įskaitant į tą sumą visus mokesčius.

Užsakytojas gali pasirinkti tokias spalvas, kokios jam patinka.

Mūsiškį „Specialų standartinį siuntinį“ gali užsisakyti kiek vienas, vis tiek, ar jis yra mūsų klientas, ar kitos fiomos. Pareikalavus mes nemokamai siunčiame tų naujųjų medžia gų pavyzdžius, standartinių siuntinių kainoraštį ir savo

NAUJĄ BENDRINĮ KATALOGĄ.

Norėdami duoti progos pasinaudoti tuo siuntiniu ir tiems, kurie tuoju pat negali užsisakyti, gavę bent \$1.00 užstato, galėsime 3 mėnesius laukti paties užsakymo.

Mes patikriname, kad:

SIŪSIME TIK TAS MEDŽIAGAS, KURIAS REMDA MASIS PAVYZDŽIAIS BUS PASIRINKĖS UŽSAKYTOJAS.

Mes būsimė dėkingi, jei nuolatiniai mūsų klientai, prašy dami NAUJŲ MEDŽIAGŲ pavyzdžių, laiškuose pažy mės, kad jie jau yra nuolatiniai mūsų klientai.

Mums taip pat malonu painformuoti visus siuvamųjų maši nų siuntimu besidominčius savo klientus, kad mes siunčia me rankines ir kojom minamąsias „SINGER“ siuvamas ma šinas, kurių maitas yra čia apmokamas.

Mums vis dar būtų pageidaujami atstovai J. A. V. ir Ka nadoje. Prašom rašyti:

LITHUANIAN TRADING COMPANY

1A, Hunt Street, London, W. 11 Great Britain

PAJIEŠKOJIMAI

— Jieškomas Barisa Pranas, Pajieškomoji arba ją žinantie Justino sūnus iš Lietuvos. Jieš ki ar žinojusieji, kur ji yra, ar ko Vladas ir Jadvyga Bašins kur yra išvykusi, maloniai pra kai, gyvena: Vilkiškos rajonas. Šomi pranešti „Nepriklauso Čekiškės paštas, Kairių kai mos Lietuvos“ redakcijai tele fonu: DO 6-6220. Heronima

— Jieškoma Joana Mači Mordas yra jieškoma giminių iš Lietuvos.

MOKSLEIVIAI...

Atkelta iš 3-čio psl.

atliekama netik kolcrozuise bei sochozuose, bet ir fabrikuose, net prie statybų, miško darb ū ir pan. Eilėje Lietuvos mokyk lų jau šiemet šalia mokslo bu vo vykdomas „gamybinis apmo das, prieš 30 metų atvykusi į kymas“ darbovietėse, net ne Kanada ir gyvenusi Montrea laukiant galutinių įstatymų tuo lio mieste, 1105 Anderson St. klausimu. E.

Dr. Roman Pniewski

Daugiametė praktika didelėse ligoninėse ir klinikose Vidaus ligų, akušerijos ir venerinių ligų specialistas.

3537 PARK Ave, Montreal.

Tel. VI 5-7623

Valandos: Nuo 3 iki 9 val. po pietų.

Sta No DE LUXE DRY CLEANERS

117—6th AVENUE, LACHINE

ME7-6727

Sav. P. RUTKAUSKAS

LIETUVIŠKOJE MEDZIO DIRBTUVEJE

BALTIC

Daromos įvairios durys, langai, virtuvėms kabinai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

SAV. K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS

yra tos srities specialistai su 22 metų praktika

Lietuvoje, Vokietijoje, Anglijoje ir Kanadoje.

Lietuviams nuolaida.

Adresas: 547 Lafleur Str., Ville LaSalle,

Montreal, P. Q., Tel.: DO 6-3884.

BELLAZZI - LAMY, INC

DO 6-6941 7679 George St., Ville Lasale.

Įvairi medžio statybinė medžiaga. Durys, langų rėmai.

Insuliacija, Ten-Test, Masonite, statybinis popieris.

SIUNTINIAI

LIETUVON IR Į KITUS SOVIETŲ KRAŠTUS

per ANGLIJĄ ir ŠVEDIJĄ.

Visų rūšių siuntiniai pigiausiomis kainomis

per Janiną ADOMONIENĘ.

Siunčiame įvairiausius vaistus, gydymo reikmenis, medžiagas, drabužius, odas, avalynę, siuvimo mašinas, akordeonus, dviračius, maistą ir tt.

Užsakymai iš kitur primami paštu.

Siuntiniai pilnai apdrausti.

Kreiptis: 1319 St. Germain, Vile St. Laurent,

Montreal, P. Q. Tel. RI 4-6940.

MONTREAL

MIRĖ

JUOZAS NAVIKĖNAS

Ketvirtadienį ištiktas širdies priepuolio, Lietuvos Savanoris - Kūrėjas kapitonas Juozas Navikėnas buvo paguldytas į ligoninę, kur sekmadienį, liepos 12 d., apie 4 val. mirė. Velionis turėjo 59 metus amžiaus.

J. Navikėnas pašarvotas Be noit koplyčioje, 2102 Fullum St. Laidotuvės per Aušros Vartų bažnyčia šį ketvirtadienį, liepos 16 dieną, pamaldos už velionį 10 val. ryto, po to išlydėjimas į Montrealio kalno kapus.

J. Navikėnas paliko liudėsę žmoną Elena, sūnų Rimutį ir dukrą — p. Genę Kudžmienę; velionio brolis, M. Augštai tės vyras, yra miręs prieš kelis metus Montrealyje.

Netikėta mirtis, spėjama, sekė po sunkių pergyvenimų, kai sūnus lakūnas Kanados kariuomenės leitenantas tragis kai žuvo lėktuvų katastrofoje.

Nuoširdi užuojauta visiems, liūdintiems dėl jo mirties. Sav. kūrėjų s-gos skyriaus nariai kviečiami dalyvauti namie rito J. Navikėno laidotuose.

Valdyba.

NEOKANADIEČIŲ BERNIUKŲ STOVYKLOJE

dalyvauja 18 lietuvių. Stovyklai vadovauja patyrę auklėtojai ir stovyklos kapelionas Tėvas St. Kulbis, S.J. Na, ir stovyklos būrmeisteris — lietuvis vyriausias inž. Bulotos šeimos sūnus Alvidas. Lietuviai vyrauja Montrealio didžiųjų dienraščių stovyklos aprašyme ir televizijoje. Sveikiname mūsų pionierius. (AV).

P. JANINA ADOMONIENĖ, su šeima išvyksta atostogų, kuriose išbus nuo liepos 18 dienos ligi rugpjūčio 5 dienos, — todėl jos vedama siuntinio siuntimo į Lietuvą ir kitas sritis, įstaiga tomis dienomis bus uždaryta.

Jonas ir Janina su vaikais atostogas praleis pas pusbrolių p. Adomonių Bostone ir, po to, pas brolių Dr. Vienožinskių, Hampshire, ties Čikaga.

● **P. Leipuvienė**, K. Leipaus motina, atvyko iš Čikagos pas viešėti Montrealyje ir, tur būt, su pp. Leipų ir pp. Šulmistrų šeimomis atostogaus Rawdone, kur išvyko liepos 12 d.

DR. J. SEMOGAS

Office 5441 Bannantyne (kamp. Woodland) Verdun. Tel. PO 7-3175.

Priėmimo valandos:

pirmadienį ir ketvirtadienį 7 — 9 p. m.

antradienį ir penktadienį 2 — 4 p. m.

trečiadienį 2-4 ir 7-9 p. m.

šeštadienį 11 — 1 p. m.

arba pagal susitarimą. Namų tel. PO 6-9964

DANTŲ GYDYTOJAS

Dr. J. MALIŠKA

Pacientai priimami iš anksto susitarus 9 a. m. — 10 p. m. išsky. antradienį: iki 6 v. p. m.

5441 Bannantyne, (kampas Woodland)

Tel.: PO 8-4547

Namų: PO 8-0496

NOSIES, GERKLĖS IR AUSŲ SPECIALISTAS IR CHIRURGAS

Dr. R. CHARLAND

78 St. Joseph Blvd. W.

Tel. PL 9953

Dr. E. Andrukaitis

956 SHERBROOKE E.

Tel.: LA 2-7236

DAR VIENAS IS MŪSŲ TARPO

Sekmadienį, liepos 12 d., 4 val. po pietų, nuo širdies trombozės, St. Mary ligoninėje mirė Lietuvos Kariuomenės Kūrėjas - Savanoris kapitonas Juozas Navikėnas.

Jisai buvo gimęs 1900 m. liepos 26 d. Prienų mieste, tat mirė baigdamas 59 metus.

Velionis įstojo Liet. Kariuomenėn 1919 m. kovo 7 d., artillerijos pulkan.

1920 m. baigė Liet. Karo Mokyklos III-ą laidą ir buvo paskirtas į 1 p. p., vėliau tarnavo Šaulių s-goje ir artillerijoje. Dalyvavo kautynėse su lenkais ir kitais mūsų krašto priešiniais. Yra apdovanotas Savanorių-Kūrėjų medaliu ir Šaulių žvaigžde.

Savo karinę tarnybą mūsų kariuomenėje baigė, maskolia mas okupavus Lietuvą 1940 m., o Antrojo pasaulinio karo išdavą atsidūrė Kanadoje — 1948 m. Gyvendamas Montrealyje, visą laiką dirbo „Asbestos Atlas“ įmonėje.

Velionis buvo tauri, kukli ir tyli asmenybė.

Mielas broli - savanori Juozai, palydėdami Tave į amžinąją tėvynę, mes liūdime, be galo liūdime; bet tikroves jau niekas nebepakeis. L. Balzaras

PRASIDĖJO DIDŽIOSIOS ATOSTOGOS

Kadangi įstaigos ir įmonės viena su kita surištos darbu bei gamyba, tai priejo prie išvadų, kad geriausia yra visoms įstaigoms ir įmonėms sudaryti rinti atostogų laiką. Todėl Montrealio didžiųjų atostogų laikas prasidėjo liepos 12 dieną ir, bendrai imant, truks dvi savaites. Vieną savaitę daugumas imonių darbą visai sustabdo, o kitą savaitę ves pusiaudarius ir tvarkys įmones. Todėl nuo liepos 12 dienos Montrealyje prasidėjo didžiųjų atostogų laikas, kuriuo pasinaudos daugumas dirbančiųjų. Dėl to daugelis lietuvių atostogų laiką išvyksta iš miesto.

Dr. A. O. JAUGELIENĖ

Dantų Gydytoja

1410 Guy St.,

(Bank of Toronto Bldg.)

I augštas, 11 kamb.

Tel. WE 2-6662

Priėmimo valandos pagal susitarimą

nuo 8 iki 10 val.

Namų tel. PO 8-8096

ADVOKATAS

STASYS DAUKSA, LL. D.

Suite 25—26

152 Notre Dame St. E.

UN 1-8933

ADVOKATAS

JOSEPH P. MILLER,

B. A., B. C. L.

Suite 205

168 Notre Dame St. E.

Montreal. University 6-7026

Res.: 40 Lafleur,

LaSalle, tel. DO 6-1570

NOTARAS

JUOZAS BERNOTAS

B. A., B. C. L.

215 St. James West,

7 augštas.

Tel.: AV 8-3115.

Namie 2654 Hogan

Tel.: LA 5-7023, 7—9 v. v.

NOTARAS

MILTON W. WINSTON,

B. A., B. C. L.

Suite 504 ir 505

4 Notre Dame St. E.

Montreal. UN 6-6556

Pasaulio lietuvių sostinėje

RAŠO EDVARDAS ŠULAITIS ATIDARYTA TARPTAUTINĖ PARODA

Liepos 3 d. Čikagos Navy Pier patalpose atidaryta Tarp tautinė Pramonės ir Prekybos paroda, kuri užtruks iki liepos 18 d. Šioje parodoje yra ir Lietuvos skyrius savo pobūdžiu bei išvaizda gana kuklus, jį lyginant su turtingais kitų valstybių paviljonais.

Lietuvos skyriuje, kuris užima 200 kvadr. pėdų plotą, pačia pagrindine vieta užima architektas J. Muloko suprojektuotas koplytstulpis. Taip pat dešio centre yra ir trys paveikslai — Ant. Žmuidznavičiaus „Regėjimas“, Ad. Varno „Vytauto Didžiojo vainikavimas“ ir P. Puzino „Ištrėmė“. Be to yra Vilniaus vaizdų nuotraukos, lietuvių kovų vaizdas, senųjų lietuvių pinigų paveikslai, Marčiulionienės keramika, Elksaus vitražas, Jonyno ornamentai, Lietuvių Enciklopedija ir kiti.

Šią parodą aprašydamas, didysis Čikagos dienraštis „Chicago Tribune“ nupiešė lietuvių skyriaus vaizdą:

„Po to seka Lietuva — laisvieji lietuviai. Daugelis parodos lankytojų praėjusį vakarą sustojo prie šio mažo paviljono, kuris nieko neturi parduoti, išskyrus karštą troškinį, kad kurią nors dieną jų tautai bus nuimtas rusiškas batas.“

Šios parodos atidaryme dalyvavo jos garbės svečias Lietuvos atstovas Washington J. Kajeckas, kuris ta proga tuoj po oficialių iškilnių pasakė kalbą per didelę Čikagos radio stotį — W. G. N. Lietuvos atstovų kalbėjo:

„Man yra labai smagu būti Čikagoje šia atmintina proga. Būdamas laisvosios Lietuvos atstovu, aš įvertinu nemažą tarptautinės pramonės parodos reikšmę ir suprantu, su dideliu asmeniniu pasitenkinimu, kokią didelį lietuviškojo gyvenimo bei veiklos centrą Čikaga yra visada buvusi.“

J. Kajeckas taip pat buvo

DIDELĖ BANKO „LITO“ PAZANGA

Montrealio lietuvių kooperatinis bankas „Litas“ sparčiai progresuoja ir greitai tempu žengia pirmyn.

Turėdamas jau 421 narį, „Litas“ dabar turi jau 288 tūkstančius dolerių indėlių. Indėlių per pirmąjį šių metų pusmetį įplaukė 170 tūkstančių dolerių. Indėlių išmokėta 100 tūkstančių dolerių. Apyvartos per pirmąjį šių metų pusmetį padaryta daugiau kaip pusė milijono dol. — 533 tūkstančiai dol. Šis faktas ypač pažymėtinas, kad šiemet per pirmąjį pusmetį apyvartos padaryta daugiau, negu pernai per visus metus. Šie duomenys rodo, kad mūsų kooperatinis bankas vis daugiau įgauna tautiečių pasitikėjimo, todėl jie daugiau neša savo bankan indėlių ir daugiau jame skolinasi.

Bet Montrealio lietuviai dar žymiai daugiau gali sunėsti indėlių ir bankas padarytų dar didesnę apyvartą. Iš to būtų jų patogumui ir pinigų su taupymui draudžiant namus siūlome bendrą Composit Dwelling Policy, į kurią įeina:

1. Nuo gaisro draudimas. 2. Baldų gaisro draudimas. 3. Ne laimingų atsitikimų draudimas. Su 10% nuolaida. P. Adamonis Insurance VI 2-8501.

PIGIAUSIOMIS KAINOMIS siuntinius siunčia A. Kavaliūnaitė. Siunčia per Angliją ir Švediją į Lietuvą ir kitus šio vietų kraštus: medžiagas, odą, avalynę, siuv. mašinas, vaistus, odą, ir kita. Siuntiniai garantuoti apdrausti.

Teirautis: WE 2-3709

Mes atstovaujame Royal — Liverpool draudimo kompanijų grupę, kurią sudaro:

1. Royal Insurance Co.

2. The Hudson Bay Insurance Co. 3. The Globe Indemnity Co. of Canada.

4. The Liverpool Marine Insurance Co. 5. The Liverpool & London & Globe Ins. Co. Ltd.

Ji yra venia iš pačių pajėgiausių draudimo organizacijų Kanadoje. P. Adamonis Insurance VI 2-8501.

District Estate Brokers

P. Adamonis VI 2-8501

TAUPLYK, SKOLINKIS kredito kooperatyve

„LITAS“

Santaupos pinai apdraustos. Augintos palūkanos. Paskolos duodamos betkokiam geram tikslui.

Ved. D. Jurkus, PO 7-4280. Pirm. A. Norkeliūnas, RA 7-3120.

Veikia sekmadienį 11-1 val. A.V. par. salėje, Banko kambary.

TORONTO

GEROJO GANYTOJO STOVYKLA

Ši pavasari pradėtas Sv. Jo no Kr. liet. parapijos stovyklos pastato darbai jau yra užbaigti. Pastatas yra gražus, erdvus ir skoningai pastatytas.

Už gerą darbą padėka tenka kontraktoriui Algiiui Kopei.

Stovyklos pastatas yra prie planuojamo penkių akierių va sarvietės parko, kuriuo ir lietuvių jaunimas stovyklavietėje galės pilnai pasinaudoti. Stovykla pavadinta „Gerojo Ganytojo“ — Camp of the good Shepherd — vardu.

Stovyklos atidarymas numatomas liepos 26 d., sekmadienį, po 11 val. pamaldų.

Prie lietuvių koplyčios, kur kiekvieną sekmadienį 9, 10 ir 11 val. laikomos pamaldos, patatyti originalūs lietuviškas kryžius, o prie koplyčios pastato pristatyta zakristija.

„Tremtinių Motina“ Klevelandietis skulptorius Vytautas Raulinaitis lietuvių vasarvietėje Springhurst koplyčiai padarė Marijos „Tremtinių Motinos“ reljefą gipse.

DIDINGOS VESTUVES

Toronto lietuviai pastaruoju metu yra liudininkai daugelio didingų iškilnių, įvykstančių šv. Jono Kr. liet. bažnyčioje.

Antai, ir praėjusį šeštadienį šioje bažnyčioje įvyko vienu kar tu dvejų vestuvės: Kazio Manglicko su Danute Mitalaite ir Gint. Mitalo su Lydija Saka linyte.

Pamaldų metu giedojo sol. V. Zemelytė, sol. V. Bi gauskas, smuikavo — Stp. Kai rys. Šauni vestuvių puota įvyko Dutch Sisters viesbutyje.

Inž. G. Mitalo šeima persikėlė apsigyventi į Ottawą, o po nu Manglickų — pas jaunojo motiną Toronte.

POLITINIŲ ĮVYKIŲ SAVAITĖ

Atkelta iš 1-mo puslapio.

bas atnaujinant, Chrusčiovas vyksta į Varšuvą ir, spėjama, ims grąžinti.

DERYBAS ATNAUJINANT, VAKARŲ VOKIETIJA PA REIŠKĖ SAVO VALIĄ,

darbininkai ir darbdaviai solidariai paskelbė dviejų minučių darbų sustabdymą visoje Vokietijoje, kad tuo atkreiptų žnevoje susirinkusiųjų ministrų dėmesį į Vokietijos valią būti suvienyti ir turėti savo sostinę.

Iš pirmos dienos susiduriama su sunkumais. Dėl to Ženevoje pas Prancūzijos ministerį pietuose dalyvavo ne tik JAV ir DB, bet ir V. Vokietijos ir Italijos užs. r. ministrai. Derybos atnaujinamos slapto su sitikimu. . . Ką jos duos?

RUSIJOS VICEPREMIERAS KOZLOVAS

po 15-kos dienų viešnagės išvyko į Maskvą. Paskutnėmis dienomis jis aplankė kukurūzų ir kiaušinių ūkius. Kozlovas su sižavėjo kiaušinių ūkiu. Matydams kiekvienai kiaušinei su savo šeima atskirą namelį ir jo tvarką, nesulaikymas susižavėjimo Kozlovas sušuko: „Tai gi čia kiaušinių kurortas, kaip Soči“...

● **Dr. H. Nagys** su visa šeima išvyksta atostogų į Čikagą ir jos apylinkes šį savaitgalį.

● **A. V. parapijos choras** buvo išvykęs gražion gegužynen.

● **P. Gigaliūnas**, dirbęs Canadacar, įmonę perkeliant į kitą vietą, liko be darbo. Nedarbo laiką jis panaudojo pavažinėti po Kanadą ir, galimas dalykas, kur nors susirasti geresnės sąlygos. L. Grigaliūnas apvažiavo visą Kanadą — Vancouverį, Ontarijo miestus, tabako ūkius, Winnipegą ir sugrįžo į Montrealį. Jis konstatuoja, kad „visur tas pat“.

● **Inž. V. Danys**, atlikęs jūrų kelio stovyboje savo specialybę uždavini, Cornwalli elektrinės stovyboje, trejų metų laiko tarpje, iš Cornwall persikėlė į Kanados sostinę, Ottawą, kur jam pasiūlytas naujas darbas. Anksčiau V. Daniliauskas Danys gyveno Montrealyje.

● **J. ir A. Kličiai** Aušros Vartų bažnyčios stovybos fondui paaukojo 50 dol.

● **Gegužinės** — AV choro ir 35 LDD Montrealio kuopos, kaip atrodo, praėjo dideliu pasisekimu.

● **Inž. J. Bulota** lankėsi Clevelande ir Čikagoje, kur viešėjo pas brolių.

● **Tuokiasi** inž. Algis Aneliūnas su Irena Dikaityte, abu Aušros Vartų parapijos.

● **Skautai ir skautės** išvažiavo į stovyklą prie Rawdon. Stovyklos komendantas V. Piečtis, stovyklos kapelionas Tėv. S. Kulbis, S. J., ūkio reikalų vedėja p. Zubienė.

● **Ketvirtadienį** yra Karmelio Dievo Motinos šventė, kartu su Karmelio Dievo Motinos Škaplierio šventė. Ši šventė pradėta švesti apie 1576 metus. Švenčiama liepos 16 dieną todėl kad, pagal vienuolių Karmelito tradiciją, tą dieną Dievo Motina apsišveikė šv. Simonui Stock ir įteikė jam savo vardo škaplierį. Nešiojančms ji Marija žada savo ypatingą globą bei palaimą. (AV).

● **Lankėsi** pp. Urbonavičių šeimoje pp. Bartušiai iš Miami ir pp. Strėlių šeimoje A. Navickas su vaikais iš Rochesterio.

● **V. Bunis** serga ir gydosi namie.

● **Perteklius** sviesto Montrelio sandėliuose susidare apie 22 milijonai svarų.

● **Pagražinimui** miesto Montrealio savivaldybė paskyrė daugiau kaip pusantro milijono dolerių.

● **I Baskatūną** atostogauti išvyksta pp. Kėsgailos, P. Luko ševičiai ir Rukšėnai.

DISTRICT ESTATE BROKERS

177 Sherbrooke St. W.

VI 2-8501

D. N. Baltrukonis CR 6-5075

F. Jasutis LA 2-7879

A. Markevičius RA 7-4097

A. Budriūnas RA 2-8035

P. Adamonis RA 2-2472

P. Baltuonis LA 6-2084

Pr. Rudinskas HU 1-2957

Sekite mūsų skelbimus apie paskirus objektus N. L., T. Z., Star, La Press.

I. G. ELECTRIC R'd.

Elektros kontraktoriai

IGNAS GURČINAS

3260 Curattonu

Montreal. Tel. CL 5-5515